

folysa volt a múlt évben hetekig tartott tőzsde-ankét, melynek eredményeképpen, mint hírlík, az osztrák képviselőház albizottsága a kormány hozzájárulásával egy tervezetet dolgozott ki a tőzsde törvényes rendezésére. Természetes, hogy ennél a kérdésnél a legfőbb ütköző pontot ott is a határidőüzletek kérdése képezi. Az osztrák tervezet a határidőüzleteket ugyan eltüntetni nem akarja, de oly korlátozásokat tesz kilitásba, melyek a spekulációs játéknak gátat vetni alkalmasak.

A tervezet mindenekelőtt a tőzsde mai tultengő autonómiáját óhajtja szűkebb korlátok közé szorítani. A börze előjáróságát akképpen reformálnák, hogy felét a börze választja, másik felét pedig a kormány fogja kinevezni. A berlini börze-törvény hasonló rendelkezéseket tartalmaz. Ennek értelmében a börzeitörvény jogkönyvet vesznek fel az árfoyakokról és az áráról s ezek a jegyzőkönyvek bizonyos tekintetben árjegyző lapoknak tekinthetők. A jegyzések az ügynökök bemonadása alapján keletkeznek s az ügynökök kötelesek nem csupán a kötött gabona mennyiségét bemonadni, hanem üzleti könyveikbe betekintést is kell engedniök az árak megállapításánál közreműködő börze-előjáróság tagoknak. Ezt az intézményt fogják Ausztriában is meghonosítani. A börze előjáróság részéről tehát jegyzőket fognak kirendelni. A börze tagjai és a feleskettett ügynökök ezeknek a jegyzőknek büntetés terhe mellett kötelesek lesznek az általuk eladott vagy vásárolt gabona mennyiségét és az árakat bemonadni.

Az agráriusok a tőzsdei választott bíróság összetételének módosítását is követelik s valószínűleg meg is kapják a kormánytól. A választott bíróságokat valószínűleg részben szakképzett bírákból fogják összeállítani, még pedig olyanokból, akiknek a kereskedelmi ügyekben kellő

jártasságuk van s akik a laikus bírákkal való együttműködést megszokták. A felhozottakon kívül az agráriusok azt is követelik, hogy a börzén kívül álló egyéneknek kötött határidőüzletekben rízfizetést nem szabad és nem lehet kikötni.

Az albizottság továbbá büntetést kíván azokra, akik a törvény ellenére differenciális játékokat üznek, emellett szükségesnek tartja annak kimondását is, hogy a külföldön, nevezetesen Magyarországon kötött efféle ügyletek Ausztriában ne tekintessenek érvényeseknek. Végül követeli a javaslat, hogy a börzén kötött ügyletek csak akkor legyenek érvényesek, ha a börzén e célból kijelölt fórumnak bejelentettek.

Ime tehát Ausztriában, ahol pedig bizonyára jobban vannak tájékozva a német börzétörvény hatásáról, a kormány maga sem ijed meg attól, hogy hasonló törvényes intézkedéseket kezdeményezzen. És ha Ausztriában létrejön a tőzsde-törvény, meddig várhat még Magyarország? Vagy azt akarjuk elérni, hogy mind az a kétes spekuláló, amelyet a Ausztriából a törvény önként ki fogzújni, s mi börzénket árasztja el és a megfelelő törvény hiányában nálunk tegye tönkre a hiszékeny elemeket? Talán annyira kelet állam még sem vagyunk, hogy Ausztria szemetének lerakodó helyét Budapest képezze. Épen azért meg vagyunk róla győződve, hogy a mi törvényhozásunk és ami kormányunk is hamarabb el fogja magát határozni, hogy a börze törvényes rendezésére a közvélemény által annyira sürgetett elhatározás lépéseket tegyerve. Napról-napra növekedik ennek szüksége, mert olyan jelenések látunk, melyek azt bizonyítják, hogy a budapesti tőzsde érdekeljei még a legmellényesb és legcsekélyebb javítások elől is elzárkóznának. Hiszen-élénk emlékeztünkben van még a mult

évben tartott értekezlet az idegen buzának a szokványbuzánál való kizárása tárgyában. Mennyi kapacitáció, mennyi zürzavár, mennyi gyanúsítás és a kérdésnek mekkora elhomályosítása és összezavarása után sikerült csak a tőzsdetanácsnak helyes javaslatát keresztülvinni. Vagy mit szólnak a tőzsdelátogatóknak legujabb csin-jéről, amelyet a tőzsdetanácsnak a buza minőségi sulya szerint való bonifikációjára vonatkozó terveze tárgyában a vasárnapi értekezleten minden méltánnyossággal ellenlékvettek? A tőzsdelátogatóknak valóságos palotaforradalma ez a tőzsdetanács ellen, mely a Bihar-megyei Gazdasági Egyesületnek, a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége által is helyesnek nyilvánított javaslata folytán azt a méltányos újítást tervezi, hogy a szokványbuzánál sulyosabb, tehát jobb minőségű, jobban tisztított, értékesebb buzát kilogrammonként a szállításmál 10—10 fillérel bonifikáltassa s a tőzsdetagozók értekezlete daczára a tőzsdetanács, a gazdasági ökök és a vásárló malmok egyvertelmű újításának, az újítás elől elzárkózik, sőt azt mint a kereskedelmet bémító újítást megbejegyezni kívánja.

Nem, így nem lehet közös akarral a tőzsde kérdést legyenes megoldani. Aki harcot akar, legyen elkészülve, hogy feyvertől fog elhullani. A tőzsdének íly rídeg magatartása mellett nem szabad semmiféle tekintet követelnie. Nekünk gazdáknak pedig, akik igazainkrol meg vagyunk győződve, akik előtt eredményes külföldi példák vannak, nem szabad érdekeinkből semmit sem engedni. A békés megkezdés a tőzsde magatartása miatt ugy is van zárva. Azért támaszkodva az ezirányban már többször nyilvánosan kifejezett közvéleményre, újból és nyomatkéson kövételjük oly törvény alkotását, mely az ország legfontosabb piacznák a tőzsdé-

TÁRCSA.

A farkas.

Írta: Bárony István.

Gazdaember — Magyarországon — alig érdekel meg egy a ragadozók közül annyira, mint a farkas.

Ez az igazi róm, amelyet joggal emlegetnek ugy, mint a gazdaember névze a legkártevőbb bestial.

A medve sokkal erősebb nála: de a medve az ő rongteteg erődségéből legteljebbe a szeléken jön ki; az erdei legelőt tisztasít keresi, ahol a nyáját sejtí. Az erdőtől messzire jóformán sohasem merészkedik. A hegyi falvak elszórtan fekvő viskói ha meg is közelíti, ebben ritkán vezérel rablasi szándék. Különbbe is a nagy tevel, — ami a farkast legvadabbá teszi, — visszavonulástában ottl barlangja melyben. Aztán növényi táplálékkal állandóan él, ugy hogy ha makcra van, ha málna és szeder bőven terem, ha egy kis erdei kultúra akad: zabföldre, tengerbírára, — azzal bőven beéri. A véréngysz vágya vegetáriánus korában lecsaplik benne. Aminthogy a medve nem is igazi kerülhetetlen véréngző állat. Ha arra való medvékúra akad a nyomára, az bátran

moghajta. Egészen a közlebe merészkedik; megállítja, bosszantja, belesipr csak a hátuljába. Medve nincs is máshol, vagy a vad, félszelleg hegyi erdőkben. Aránylag mindenesetbe sokkal szűkebb területre van utalva nálunk, mint a farkas, amely ép ugy sileg, mint hegyi állat, s amely kóbor természetéből fogva mindent otthon tud lenni, ahol tirthető bűvőhelyet s elég táplálékot talál. Csakhogy a farkas tápláléka mindig véres. A farkas par excellence husevő. Tehát folytonos rablóllykossága van utalva. Ez a tulajdonsága teszi az emberre, főképpen a gazdára nézve állandószábor károsabbá, mint a medvét, amely nálunk csupán a hegylakók, hegygazdászok náki.

A húzzól lehet ugy beszélni, mint eröben s kártevő tulajdonságiban a farkas komoly vetélytársáról.

Alig hiszem, hogy ez a két állat valaha párbajt vívott volna egymással, de ha vinya, bizonyosan a huz lenne győztes. Acélosz ízmal, roppant erös és karmal, elonyt mindának náki a farkas fölött, amylegk csupán a haradásában van a feyvere. Jó feyver, de a huz harapása se kutyá. Hanem a huz aztán igazán csak a legvadabb, legelghagrottabb erdei legelőt kedvelje. Borzasztó kárt tud tenni a vadban, de nagy magánykedvelése, az ember közelítéletül való irózsza, megmérti töle a nyakát némileg. Volt rá eset, hogy a huz a

félszős tanyai udvarra is bemerészkedett éjjel, de az ilyesni kivétel. Az ember lármáját, mozgását a huz ki nem bírja. Neki csönd kell.

A farkas sem rájong a sípért, dobert; de kívált ha kölykei vannak: egészen a majorig kopózik s a tanyától alig pár száz lépésnyire meg megözésmálni malakálkál.

A róka csak az aprómértész veszedel-mes. Gazduram felesége van vele megakdva. A pászor rá sem hederít. Róla ezutal nincs mit beszélni.

Hanem a farkas? . . . Az más.

Amint kitalavozódik, amint az idő nagyobb forból, jóformán mindahágy megszűnik a farkas édenkéb aktualitásá, amíg csak a fiadzs ideje el nem követezik. A rémörténye-let, amely a csizmadjából kievett kémetnyespró-rol szólnak: a márciuszi hóolvadás napjában lassankint elhaltagnak. Nem is esik szó róluk megint, csak ha a szigoru tél megjön.

Két időszak van, amikor a farkas-garáz-dálkodás különösen naprende kerül. Ez egyik a nyári, a másik a téli. Amikor körülbelül június-ban éri el a tépöntőpont, amikor a farkaskölyök-kelegnek sok elemozisa kell. Emaz mindig a tél rídegségének, szigorúságának a fokozós s idejéhez van köteve.

A nyári garázdálkodás mindig csak az állatok, a nyjak veszedelme. A tél ellenben az embert is fenyegeti.

nek alakulták, működését és szervezését szilárd alapokra fekteti s megfelelő befolyást biztosít az üzlet ellenőrzése és vételeben s a földesi jogszolgáltatásban nemcsak a kereskedőnek, hanem a termelésnek s elsősorban a mezőgazdasági termelésnek, de gondoskodik egyúttal a kormányfelügyelet mikéntjéről és biztosításáról. Ezen törvényes szabályozás keretén belül követik a fedeletlen határidőket előlterészt. Sz. Z.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutrya Ferencz.

A tüdővész átszarmazásának kérdéseről.

Koch Róbert berlini egyetemi tanárnak, a jelen évi forráman Londonban megtartott tüdővész elleni kongresszuson a tüdővész átviteléről szóló értekezéséül általános és igazolt feltüntetést kellett, mert a tudós tanár magyarizált jelentékenyen megintáta az eddig szilárdul álló s már alig vita tárgyat képező azt a nézetet, hogy a különböző állatfajoknál mutatkozó gümőkör lényegleg azonos. Koch nézetének időközönként felkeltők támadtak, kik ellenszerevételeket közzétettek és az átgrágás kérdése ma még nincsen teljesen megvilágítva, de bármit hoz a jövő s a folyton folyó vizsgálatok bármily eredményeket is fognak feltüntetni, Koch kísérleti jelentőségtejelések maradtak s egy nagy lépést jelentenek a gümőkör kérdésének mezéjén.

E tágas mezőn a tejgazdaság csupán egy kis, de a kérdés általánosan a legjobban érdekelt csoportot képezi, mivel életképben van még sokra emelt kérdésnek tisztázásával s mivel továbbá lehetséges, hogy Koch tanulmányainak további várható eredményei mélyreható változásokat fognak előidézni az állategészségügy, mint az állategészségügy terén. A gümőkör létkérdése és írtására irányuló s a leghíradandó valamennyi mivel államban elfogadott rendelkezések ugyancsak egyelőre az állategészség alapulnak, hogy a gümőkör az állatokról az emberi szervezetre átszarmazhat. Amennyiben tehát Kochnak ezen feltevéssel ellentétet nézete, hogy t. i. az állati gümőkör az emberre veszélytelen s az emberi szervezetre át nem vihető,

valóra valik az esetben okvetlenül az és más rendelkezéseket fog kelleni alkalmazni az célból, hogy a gümőkör, mint a legalátalánosabb emberről járvány lektüzdésének s áldozatainak száma apaszassék.

Milánóban pl. a városi egészségügyi hivatal tanácsadóra s Koch előtti nézeteire, az elemi-meszer forgalmára vonatkozó szabványokat új-ból való átálógózása alkalmával elhatározta, hogy a gümőkör terjedésének végre megfelelő gátat emel s ez alapon a közegészségügy védelme érdekében javaslatba hozta, hogy csupán olyan tehenezetekből származó tej boccsátassék a városba emberi fogyasztásra, mely tehenezetek a tuberculin-próbán kedvező eredményt ástettek. Természetes, hogy ezen kísérlet által messzenem rendelably a Milánó környéken lakó tejtermelőknél a legveszélyesebb ellenzést talált s ha nem is volt más haszna a javaslatnak, az okvetlenül megvolt, hogy a tervezett rendelably által érdekeket veszélyeztetve látó agráriusok, márszert pedig a városi tanács közötti közös laboratórium vezetésének alapos és minden oldalú megvitatására vezetett. A köznyer-bejótának ellenzői egyebek közt dr. Angelo Fiorentinis milánói tanárnak egy idei vonatkozó művére¹⁾ utaltak, mely munká gümőkörnek a szarvasmarhákrol, az egytülkák által, az emberi szervezetre való átszarmazásának kérdésével foglalkozik.

E munkálat, megjelenése alkalmával, a lombáridi orvosai egyesületben tárgyaltatván, heves viták és kíméletlen kritika tárgyát szolgált, jelenleg azonban nagy jelentőségű emlekedést az által, hogy Koch teóriájának kiterjedését négy évvel megelőzőleg, a gümőkör átszarmazásának kérdését illetőleg hasonló következtetésre jutott és Koch nézeteivel ugyanazonos alapon állott.

A munka tartalmát a következőkben óhajjuk megismertetni:

Általánosan elfogadott nézet, hogy a gümőkörnek emberről-emberre való átvitelé legkönnyebb és leggyakrabban az általános vagy tartós egytülkák által történik. A gümőkör beteg által lakott helyiségek levegője nagy mennyiségű életképes bacillust tartalmaz, mely a betegnek megszáradt valódekából finom poralakjában felszáll s a szoba levegőjét telíti. A felszálló porban levő s az átvitel előző

¹⁾ Dr. Angelo Fiorentinis: La tubercolosi bovina studiata nel suo grado d'infezione all'uomo per mezzo della coagulazione. Milano 1896.

csirkák a lélegző szervekbe kerülnek s előidéz a fertőzést.

Ha ragaszkodunk azon nézethez s elfogadjuk való granát, hogy a különböző állatfajoknál mutatkozó gümőkör lényegleg ugyanaz, akkor az átszarmazásnak, illetve a fertőzések oly esetekben is okvetlenül be kellene következni, midőn az ember szarvasmarhákál állandóan együtt lakik. Mennyiben igaz ez a felette világos és egyszerű következtetés, illetve, hogy mennyire alapos a következtetésnek kiindulási pontját képező feltevés, arról legkönyebben és legegyszerűbben a lombáridi síkság viszonyainak vizsgálata közben győződésként meg. E nagy síkság viszonyai a világmű állategészségben legzárdaabb vidéke gyanánt tekinthető szemekivil ott oly sajátosság helyi viszonyok az általánosan uralkodók, melyek a tanulmányozást felette megkönnyítik.

Lombáridiában ugyancs ósdiók óta vált szokássá, hogy a föld népének túlnyomóan nagy része, a meglehetősen zord téli hónapokat a meleg tehenistállókban tölti, megtakarítva ez által rendszeres lakásnak fűtés költségét. Ezenkívül ezer és ezer ember foglalkozik itt az egész éven át tisztán és kizárólag a tehenek ápolásával és őrzésével s felette nagy még ezenfelül az oly egyének száma, kik kora ifjúságuktól ugyszólván a gyermekorkól kezdve, egész életüket a tehenistállókban töltik. Ezek az emberek éjél-nappal s az év minden szakában a tehenek közt élnek, azoknak a legközelemben érinkezésben vannak s mivel általánosan az istállóban való etetés a szokás s így a tehenek az istállót csaknem sohasem hagyják el, el lehet képzelni, hogy a gondozásokat teljesítő személyzet szintén mindig és örökké az istállóra van kárhoztatva. Könnyű belátni, hogy ilyen viszonyok között, egytellenegy gümőkörnek lehetséges, hogy az egész állományt veszélyeztője, de éppen olyan könnyen képes fertőzni az összes állati személyzetet, mint az istállóban telelő többi egyént is.

A teheneket illetőleg, a gümőkör átszarmazása törvény gyanánt tekinthető s e tekintetben nem csak hogy kétség nem merülhet fel, de az átszarmazás valószínűsége szembeölő, mint világosan bizonyos azon körülmény, hogy az állatoknak egy jelentékeny hányada nem előhadolt gümőkör állapotban levő, évenként kiseljeztendő s továbbá pedig azon másik, szintén igen kedvezőtlen jelenség, hogy az istállókban rendszeren nagy számban vannak az olyan állatok, melyek a gümőkörök állapot

Az előbbi különösen a gazdaembert érdekeli, az utóbbi pedig mindazokat, akik félensé, vad helyen fordulnak meg szigoru télen, magyasan.

Az utóbbiór esik leg több az országészere. Erről írnak a lapok rémhírtörriákat. Az embernek a hajzálása is az égnek állana, ha — mindent elhínné.

Érték meg jól a dolgot.

Kétségtelen, hogy a farkas komizás bestia, amely élségében, nagy megszorultságában, kivált vérbocsmagával, vakmerővé válnak s veszedelmére lehet a magányos utasnak, sőt az egyes székének, szánóknak, illetve a belefogott egy pár gebernek. Hogy embert evett már meg farkas, azt senki sem tagadja. De ha történik is eféle nagy ritkán, az még nem ok arra, hogy úgy tintssek fel Magyarországot, mint ahol a „farkasordák” miatt (ezt írják a lapok) még mutatkozni sem lehet a szabadban.

Aki ezt hirdeti, az tájékozatlan. Az a levegőbe beszél. Az nem ismeri a farkas természetrajzát. Vagy észjégetésben telik kedve.

Tudni kell mindenekelőtt, hogy a farkas alapjában véve feltétlenül gyáva. Zajtól, lármától, kivált az ember hangjától nagyon fél. A farkasvadászok legtöbbje azért nem sikerül, mert a hajtás s a vadászatok során a farkasokon több zajt ütnek semmint szabad volna s az éber farkas előre kison arról a területről,

amelyet aztán meghajtanak. Amikor pedig a hajtás történik, a hajtók (talan esetekben félelmezők) oly pokoli tövölésnek mennek végig az erdőn, hogy még a harmadik völgyből is kimenekül az esetleg ott rejtőző farkas, és így már el van vonva a következő hajtás mielőtt megkezdett volna.

Az ily félelmi állat semmi szin alatt, soha ott meg nem marad, pláne támadást nem intéz (hascák meneküléssel), ahol lövöldöznek.

Pedig a farkas olyankor is irtak, hogy vadászok (gyövidőző vadászoktól) támadtak meg a farkasok ezen a télen.

Mindez esztelen rémítés.

Először is: „farkasordák” (falkák) nálunk Magyarországon nincsenek. Ha egy pár farkas (akár öt-hat is) kivételesen összezeveődik, az még nem „csorda”. Orszorozzában igenis van farkasfalka, amelyek megérdemelt az a nevet, de nálunk már elcsúszt már az a tárgy, amikor a farkas uton-utóféln bajt okozhatott.

A napokban olvastam Tanos Pálnak (régí szavahitező vadászról) egy érdekes cikkeit valamely régezség történet farkasvadászatról. Abban az időben, amikor ő maga is erdősz volt és sok farkasról lehetett beszélni: így télen állandóan garzdálkodott a revierjén őt farkas. Ropyant lért ottok szarvasban, őben. Tanos rájok loeset másodmagával a szarvasotónél. Az őt farkas lefogott egy szarvas. A két vadász

odaduplázott. Két fassak helyben maradt: a többi világát ment. Híroket sem hallottak több.

Még csak azon a vidéken sem maradtak meg. De a farkas meg a hármas farkas is létezik még alaposan s mérle megszabandult többé. Igaz, hogy más valakinek a rovására, akik aztán a további farkas szerezéséért. Farkasoportosulás van néha. De leg többörsz csak a párás idején, januárban, február elején, amikor tehát valósalágan leghidegbe is az esztendő. Ilyenkor egy szúkt néha hét-nyolcz kan is konyvesz. Szok szerencsére — sokkal kevesebb van tudniük. Már a fadzások kétszáranyú mindig a kan kölyök, mint a szuka.

Mai napcsám már sokkal kevesebb az olyan terület az országban, ahol a farkas állandóan otthon lehet, mint csak másfél vagy két évtizeddel ezelőtt is. A lapok, a nagy ndadások, mind ott-nyolcz kan is konyvesz. Szok szerencsére — sokkal kevesebb van tudniük. Már a fadzások kétszáranyú mindig a kan kölyök, mint a szuka.

kezdődő vagy fejlettebb állapotának bolygót vizsgál.

Hogy pedig az előhaladt gumókóros állapotban lévő tehenekek eltekés és fertőzőképes bacillusokat tartalmazó váladékának veszélyességéről szót nem esze, ezt dr. Fiorintin kísérletekkel ismertetve bizonyította oly módon, hogy a gumókóró kóros váladékát más állatokra plid. tengeri nyulakra átáramtatta. Ismeretes dolog továbbá, hogy a gumókóros állapot utolsó stádiumában lévő tehenekek orrváladéka nagymennyiségűen így eltekéses és átáramtatható alkalmas csirák tartalmaz, minthé kivétel nélkül minden fertőző csirák mindenhol megtalálják, hová csak ezen váladék, a tehének köhögése, tisztessége közben vagy valamely más módon elhelyezkedik. Az istállóknál fali, a jászol, a takarmány, az alom a tisztító szerszámok, látó védre, szóval minden, mi a beteg állatok érintéséhez, vagy annak közelébe jön, ilyen eltekéses bacillusoktól lesz bevetve egy, hogy az istálló felszóló és levegője a legnagyobb mértékben kell hogy veszélyes legyen. Így körülmények között egyáltalán nem csoda, hogy az állománynak 40—60%-a eseteken, hogy vannak ismeretes esetek, midőn ezen arány még emelkedik.

Az istállókban és nagyon való tartózkodásnak veszélyes volta tehát bizonyítottan tekinthető s ezzel szemben az ápolásra hivatott és napjaink ezen helyiségekben lévő személyzet a lehető legjobban érzi magát és so sincs róla, hogy gumókóros egyedeket felmatar; ellenkezőleg a lehető legégszesebb népség ezen a tehén körül foglalatokod munkánép.)

Ezek az emberek mint már monda volt, csaknem megszokták nélkül a tehennel élni s a teli hónapok alatt az éjszakákat is az istállókban töltik s belelék az istállónak egészöleg telen levegőjét. Foglalkozási módjuk hozza magával a tehennel való szakadatlan és közvetlen érintést. Fejés közben órákat töltöttek napoként, fejtől az telen nyomára támasztva s belelékve az alomról és a földről felszóló part. A teheneket nap-nap után drótfélek tartatják a szena munka, még a tehénk más-

^{*)} Bollinger szerint Németország több vidékén az emberek és állatok gumókórnak elterjedésében párhuzamosság konstataható. Felső-örszföldön észlelt *Neocard* szerint Franciaország Bance-vidékén, hol a paraszotkó telen át a tehénistállókban laknak.

irányú ápolása közben szívják be azon finom port, mely a legutóbbi 24 óra alatt a beteg váladékával szabadba lett és az állat bőrére száradt anyagból vakarás közben kópódók és elváltatják. Ha most mindezeket kívül még tekintetbe vesszük azt az éhség fölé port, mely az istállónak seprése, az alomnak váltása körében az istállót betölti, nem maradhat fenn többé kétségünk e tekintetben, hogy ezek az emberek a legnagyobb mértékben vannak kitéve azon veszélynek, hogy a tehenekek lévő gumókór rejtők zsármárkák.

A tapasztalat azonban bizonyosra teszi azt, hogy az emberek egészsége s nincsenek veszélyben. A gumókóros esetek úgy az ápoló személyzet, mint a teli hónapokat az istállón töltő munkánép körében ismeretlenek s a lehető leginkább, mondhatni csaknem teljesen kizárt jelenségek. E tapasztalatokat dr. Fiorintin a legalaposabb és ismételt vizsgálatok alapján szerzte s saját tapasztalataival meg is erősítette. A tehénistállókban munkavégzésre a Lombardában alkalmazott hatóságok orvosok véleményét is a következő kérdéseket intézve a közegészségügy őreihöz:

1. Alá van-e vetve a tehénistállókban foglalatokodó ápoló személyzet a gumókórnak, gyakorlati, ritkák, vagy nagyon ritkák-e a gumókóros esetek ezen személyzetnél?

2. A lakosság többi részénél fordul-e elő gumókór, ezen betegség ritka-e, vagy gyakori eset?

A hatóságok orvosok által beszolgáltatott anyag gazdag statisztikai kimutatást képez, a legfeljebből egybehangzó adatokat tartalmaz. Vizsgálat tárgyát olyan vidék képezte, mely vidéken ezernél nagyobb számban faláni eltekéses és a tehénistállókban leggyakrabban részében uralkodik a szokás, hogy a lakosság jelentőse része a telet az istállókban tölti. A gumókóros tehén aránya a még egészségeseknek jelzett állományban szemben sohasem kisebb 40—60%-nál s dacára mindezeknek, a beszolgáltatott adatok alapján azt találjuk, hogy az a néhány gumókóros eset, mely a kimutatásokban szerepel, azon népszámláló kerület, mely népszámláló a tehénistállók alig, hogy tudomásul bír, de soha zsármárkával érintkezésbe nem jut: ilyen kereskedők, kézművesek és a vagyonosabb osztály. Az istálló lakó emberek köréből egyetlen gumókóros eset sincsen kimutatva.

A beszolgáltatott adatokból a jelzett tapasztalatlan kívül megtudhatni még azt is, hogy

a teheneket ápoló személyzetnél észlelt leggyakoribb betegség, mint hivatásos betegség a légzőszervek hurutja (gégégyulladás, gégehurut, tüdőgyulladás). Az ilyen hurutok, miként ismeretes, megkönnyíteti szokták a gumókóros fertőzésnek lehetőségét s így az ápoló személyzet már ezen egyetlen körülménnyel fogva is legnagyobb mértékben van kitéve a gumókór átszármazásának s ezzel együtt a fertőzés veszélyének. Dacára mindezeknek, a gumókóros esetek náluk felette ritkák és teljesen kivételök.

Mindezen észleletek alapján dr. Fiorintin, mint végkövetkeztetést állítja fel, bizva ezen következtetésének igazságában, az alábbi két tételt:

1. A gumókóros tehenekek való állandó egyetű lakás az ország szervezete veszélytelen.

2. A zsármárkánál, másrészt pedig az emberiségnek mutatózó két különböző s egymással lényegileg elérő bántalom.

Mint láthatni, e tettek teljesen a Koch nézetével egyeznek s mint általában a külön vizsgálatok eredményei, ovenlenül alkalmas arra, hogy a Koch által levont végkövetkeztetésnek helyességét támogassák.

Dr. Göger László.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

A szőlő magába szívhatja a rossz szagot.

Ismeretes, hogy a bor nagy hajlamban bír arra, hogy környezetéből idegen íz és szagot szívjon fel.

A különféle íz- és szaganyagok a borba

és a rossz hordóba vagy a pinceszor romlott levegőjéből kerülnek.

Igy a penészes bor nagyon közönséges jelenség. Ha mi a bort nem tiszta hordóban tartjuk, hanem olyanban, a melyben penészgombák tenyésznek, ugy azt a dohos szagot, amelyet a penészgombák fejlesztenek, először is a donga szívébe magába, ebből pedig a hordóba lép be. Ugyancsak penésztűz, sokszor egészen íhatatlanná válik a jól kitisztított hordóban is a bor akkor, ha a pinceszor falainak penészgombákkal belepve.

Hogy a bor képes idegen íz és szaganyagokat magába szívni, az a ki már kösült

Ityenkor vadászni rá nehéz. A kis kevesebbet ér és sok túrelmet kíván. Így is csak ott érdemes vele próbálkózni, ahol a farkas levágtat valami jóságot s egyrészt meghagyta, esetleg el nem hurcolta. Akkor várhatjuk, hogy az visszatér. De ha új zsákmányt könnyen szerez: a vadász hiába.

A hajtvadászat, ha még oly jól rendezik, csak akkor elegendő, ha tudjuk, hol van az erdőszegben a farkas fészke. Alkalmi családai tanúsja, ahol a még nem önálló kilyökkék lakik. Ezt megtudni csak praktikus, ugyes eljárással lehet. Hogyan? Arról külön cikkiben adok majd felvilágosítást. Cikkem már is hosszúra nyúlik.

Legtöbbit ér aránylag a mérgezés, a satriás, csak akkor elegendő, ha tudjuk, hol van az erdőszegben a farkas fészke. Alkalmi családai tanúsja, ahol a még nem önálló kilyökkék lakik. Ezt megtudni csak praktikus, ugyes eljárással lehet. Hogyan? Arról külön cikkiben adok majd felvilágosítást. Cikkem már is hosszúra nyúlik.

Egy szatmármegei gazdaember elég eredeti módot próbált. Komolyan venni alig lehet, de mint körülzomott feljegyzem. Beteg borsó, vagy malacot költ ki farkasoktatja tőjékön, az csalogató állat vakarás, a torka tájékon, vékony tűlre kötött mérgezett márdarabot köt, amit heringlével tesz illatosabbá. Azt állítja, hogy a farkas a kikötött állatot biztosan megtámadja s vérengző dühében annak

a torkát keresztvén nem állhat ellen a „jóság” csahitó falatnak.

Ami akinek van beteg malacra erre a cezúra, próbálja meg.

Ami azt illeti, hogy hozzánk Oroszország-ból tömegesen látogatának el farkasok, ez legalább is kétkedéssel jögesit. Hogy melyik az orosz farkas: azt tudni s bizonyítani nem lehet. A fellevelet, onnan származhat-e, nem épül, hogy egyszerűen csak farkasok jelentek-e ott, s ahol már régen nem látták „toponyfánget”. De ezek a kószáló farkasok minden valószínűség szerint a mi magyar farkasaink.

Ha a teli nyhe, akkor a farkas inkább megmarad rejtett, vad hazájában. Ha erős a teli, akkor inkább mutatkozik. Ez nem igaz szaporodás, csak félszag. Hogy a kóborló természetű farkas tűlre lengye meg az olti határon magyar földre is: ez bizonyos. De a magyar farkas is átmeny amoda. Ok a határ nem igen respékálják. S ha már betévedt is az idegen farkas néhány mérföldnyire mihozzánk: az csak nem valószínű, hogy végkiugyagolja egész Erdélyt, vagy az északi Kárpátokat s lekérlelji meg az Alföld széleit is. Amő farkas it jelentkezik, az bizony mind csak magyar farkas.

Fujsz ám a magyarból, ha nem is egy, mint régen. Hisz Magyarország évenként körülbelül kétszázötven farkast ejtnek el általában. Ez bizony elég sok. De ha az egész ország

patcsalát, a juhok olját s garzdálkodik. De amig állatüzemeltetés lehet, addig az emberre magára ugyan nem féltelm.

A gazdaember télen át zárva tartja a jóságot s ilyenkor a farkas nem is juthat egykönnyen hozzá, hogy gazdasági kárt tegyen. Mskép van ez abban az időben, amikor a farkas a kilyökkék neveli. Ityenkor a gazdasági állat mind kint jár legelőre, ott jól tartanak. Később, ha már a kis farkas is kezd önálló lenni s vadászgat, bogarászgat: a vén szuka alább hagy máshoz vérengzésével. A fiatalok már kezdenek magokon segíteni, égerszének, bokrárszának. De amig ehhez nem értenek, addig csak az anyjok terített asztalára utalvák. Ennek pedig a gazdaember, az állattenyésztő annak meg az árát.

Ez az idő mégis képzepétől egészen július közepéig, sőt végső terjedhet. Ityenkor tesz legtöbbit kár a nyjakában a családok bestia. Ahová rákap a zsákmányra, oda vissza szeret járni.

penészes bort, nem találja valami különös, új állításnak. Azt azonban már meglepően fogja tartani a legtöbb szőlősgazda is, hogy nemcsak a bor, hanem maga az érő, már a tőkén lévő szőlő is felvehet idegen izt és szagot, dacára annak, hogy a szőlő boggyót meglehetősen vastag a sző a héjon kifejtelt vízszórtog is elzárja a külső levegőtől.

Pedig többször nyílt már alkalom ezen utóbb említett jelenség megfigyelésére, ezokról ír dr. C. Wahl egy svájci folyóiratban, onnét közzük is is ismertetésünket.*

Hogyan lehetséges az, hogy az ép szőlő-boggyó héján át a szőlő levegőbe bejusson a rossz izt vagy rossz szagot adó anyagok?

Ha a boggyó héját mikroszkóppal vizsgáljuk, akkor megtaláljuk a föleletét érre a kérésre. Ugyanis a pórusát azt mutatja, hogy a szőlőszem héja át van sok helyen lyukasítva.

Ezek a lyukak természetesen nyílnak. Mind-egyik lyuk egy-egy picznny ablaka a boggyónak, a melyen át a boggyó magába veszi a friss levegőt és viszont kiüríti az elhasználót.

Nos, ha a levegő kitől valami rossz vagy kellemetlen szagjal van telve, úgy az e rossz szag bejut a kis ablakokon a boggyóba.

Igy R. Göthe, a geisenheimi szőlőszeti tanintézet igazgatója, már néhány év előtt tapasztalta, hogy az olyan szőlőfűrtök, amelyek tőkái mellett kerozattal kezelt erők voltak beverve, nagyon felvették a kerozot izt; ez az iz a kierojód boron is feltűnően érezhető volt, és a sok kísérlethez daczára sem sikerült azt évek mulva sem eltávolítani a borból.

Egy francia szakíró, Paoclet nagyon hasonló észleletet mond el. Ő is azt tapasztalta, hogy az olyan szőlőkben, a hol kerozattal kenelték be a karókat, a szüretelt borokon érezhető volt a kerozot kellemetlen íze. Tovább felmentii, hogy egy a szőlők közelében levő gyár, mely vasuti talpalk tartósa felételevel foglalkozott, nagyon karóssá vált a környékbeli szőlőkre. A gyár helyiségeiből intenzív kerozotszag áramlott ki, mint a szomszédos szőlők természeté magába szívott úgy, hogy a gyümölcs és a hellel szüretelt bor egyaránt a kerozot kellemetlen ízzel bírt.

Mashol, közvetlenül egy szőlő mellett komposztot készítettek. A komposztrakásra rá-

hordtak mindenféle vágóhídi hulladékokat, amely-lyek felbomlva erős, rothadt husszagot árasztottak ki, azt a csunya szagot magába szívta a szőlőfűrtök.

Érdekes egy további megfigyelés is.

Két kis tengeri szigeten, amelynek népe szőlőművelést is, a vilákon sokszor nagy-melységi tengeri moszatot vetnek a partokba, melyk rothadásnak indulva, a lakosok előtt nagyon ismert, kellemetlen, átható szagot szótkát árasztani. Daczára annak, hogy a szőlők a partoktól száz meg száz méternyire esnek, a szőlőboggyók felveszik a rossz szagot, mi a must kierojezésével sem tűnik el.

Vár departament azon részén, mely a Földközi tenger mellett terül el, a hegyeségek sokszor benyúlnak egészen a tengerbe s ezzel számos fölkezőpötlésnek vetették meg alapját. A kis öblöktől a hegyek felé természetén jó földék húzódnak, amelyek lejtőin nagyon sok szőlő van ültetve. A lejtők egyes, mivelés alá nem vett részein gyönyörű természetes szőlőnyeg alakult, mely erős illattal tölti el a tájékat.

Az ilyen helyek illatos virányát már több alkalommal lekszátkat a lekszátkat növényekkel alkotnak. Az alam mint trágya nem egyszer rákerült egyik-másik szőlőre. A szőlőkben azután az a megjelölés érete a gazdákat, hogy az ilyen meg jeljesen el nem korhardt trágya terpeninszagot árasztot, minek az lett a következménye, hogy a szőlő, mint a bor terpeninszagot levett.

E példák bizonyosságot tesznek a mellett, hogy a szőlők közelében olyankor, amikor éresben van, könnyen szed magába idegen szagot s ezzel veszít értékéből. Ez annyira megen, hogy Paoclet nagyon meggondolandónak találja azt is, hogy szőlővidekeken, a szőlők közelében fontossá válnak melyek terpeninszagot árasztanak, létezésükre.

Ez mindenesetre, ha a szőlősgazda nem használ kerozattal kezelt karókat, vagy ha használja is, csak úgy, ha a karók a befestés után már hosszabb ideig rakásban fekszenek, távol a szőlőtől. Ganéjdombot vagy pöczegödört ne csináljunk a szőlőben, vagy ha az ekerelhető nem lenne, úgy gondoskodjunk azok folytonos szagtalánításról.

M. Gy.

GAZDASÁGI ROVARTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

Védekezünk a hesszeni légy ellen.

(d) A múlt év novemberében a buzavetéseket szemlére észrevetttem, hogy az egyik táblában egyes beteg szálak vannak. A betegségek okát kutatva tapasztaltam, hogy az ilyen beteg szálak legalsó leveletyűtőinél 3—4 mm. hosszú barnás bábokhoz hasonló valamik vannak; jobban szemügyre véve ezen valamiket felismertem, hogy az nem más, mint a hesszeni légynek *Cecidomyia destructor* al-bábja.

Mivel azonban csak gyéren, itt-ott lehetett találni és a szomszédoktól nem hallottam róla semmit, nem nagy fontosságot tulajdonítottam az egészeknek; tavasszal egészen meg is feledkeztem róla. Ártalmat feltűnt, hogy nagyon sok szar le van dőlve, melyek mind igen gyengén fejlődöttek, a legtöbb alig hozott kalászt, a melyik hozott is, csak ocso volt benne. Ezen ledőlő szálakat vizsgálva, mindnyeregnek alsó büttyénél ott találtam a hesszeni légy bábjaiban hesszeni légy okozta.

Most már minden lejtőt megtettünk az ellene való védekezésre és mégis megdöbbenve tapasztaltam, hogy az idej elől vetések — melyek még október hó 1-6 napjai előtt kikelték, mind felforvó vannak a hesszeni légy petéivel, de nem csak nálunk, hanem a szomszéd határokon is, a miből azt következtetem, hogy a hesszeni légy már a múlt év vételekben is megvolt, habár kismértékben is és az idej hosszantartó meleg őszi napok eredményezték azt, hogy ly nagymértékben feljelenet.

Eppen azért, mivel most már vetéseink inkább vannak vesélytelenre, kötelelességem tartom gazdáink figyelmét felhívni arra, hogy ilyeneknél tönnk telthetőség ellene védekezni.

Igaz ugyan, hogy az ellene való védekezési módokzatlan vadonban káros: három kulc a talán még sem lesz felesleges azokat röviden ismertetni.

Ott, ahol a hesszeni légy mutatkozik, a kikelt buzavetést — ezt azért mor dom, mert én csakis buzavetésben, árpan, zabon vagy

* Lásd a „Schweizerische Zeitschrift für Obst- und Weinbau“ f. 6. 174-k számlát.

erdőségeire osztjuk fel, akkor mindjárt nem olyan rémisztó sok. Medvét is lőnek nálunk évente legalább százötvenet, pedig *medvecsordákról* igazán senki sem tud.

A farkas veszedelmesebb a kutyára, mint a medve. A medve, ha odasuhint a talpálval, igaz hogy bajt csinál. De a kutyától inkább menekül, semhogy megtámadná. A farkas ellenben akárhányszor vesztet okozza a jó vadászokopónak. Anerre a kutyá hajt (őzet vagy más vadat), a farkas arra lopózik s elfogja, megöli a kutyát. Sok kitaláló kopó vesztett már így el.

A ragadozóknak ne legyeny pardon. Pusztítsuk fölviást valamennyit. Közük a farkas volt az nálunk sok ideig, amely a gazdának igazi réme volt. Ma már nagyon javult a helyzet. Farkas napról-nap kevesebb van. Következésként ittalsal néhány évvel szét elerőhözük, hogy csak mulatóknak akad belőle. Francziorszag már elérte ezt. Ott már nincsen farkas.

Gazda szempontból különösen kell erre törekednünk. Törökviszánk annál sikeresebb lehet, mert — amint fentebb említetttem, — a farkas gyáva, nincs mit félni tőle. A medve, ha megsebzik, félelmes. A vadászaton megsebzett farkas ellenben sohasem az. Természetes, hogy meggörgörzött nem lehetne, mert ha gyáva is, azért gorbomba fráter.

A medve által megölt, megcsufolt, nyomorékú tett emberekől alig esik szó. Pedig

a medve legalább is ötször annyi emberben tesz kárt, hány órák, mint a farkas. Hány hegyi pásztor, hány elvált és töt hajtó beszélhetne erről.

Ha az ügy erős cziszmat találnak valahol előadnak, kész a rémisztés, hogy a gazdáját megötte a farkas. De azt még senki sem irta össze, hogy hány leskalpozott, összemart, bémává roncsolt ember emlegeti élete végére a medvével való találkozásait.

A farkasnak egy jó gúbesz-jóves, mondjuk nullaszer (az szatnya dirattal multa), unus-nyomig elég. A medvét golyóval is ugyan-csak jó tessék találni, hogy bajt ne csináljon.

Igaz, hogy a medve, ha nem ingerlik, a legtrikább esetben támadja meg az embert, holott az éhségtől győrtör farkas ezt is megsebeszi.

De sokkal ritkábban, mint hiszreteklik.

Olvasom valamelyik vidéki lap vezércikkében, hogy a rossz vadászótrénynek s annak tudja be a cikkirő a farkasok *elapodását* (?) hogy nem tarthat pusztán mindenki. „El kell törülni a vadászati adót s a fegyveradó!” Ezt kívánja az idézett lap.

A vadászótrénynek sok hibája van ugyan, de az a hibája nincs, hogy a ragadozóktól irtására a kellő módot meg nem adná. Mindenki, aki vadászember, aliben csak egy csepp vadászótrény, boldogban siet farkasvadászra, ha erre mója van. De nem igen van módja, mert

nem igen van farkas. Ott legalább nincs, ahol kényelmes hajtásokon lehetne rendezni rá. Ahol pedig a járhatóval vadonban káros: három kulc a talán még sem lesz sok helyütt, hogy jól bekerítsen egy alkalmas területet s a vadászvalon elkeresse a farkast, amely szert visszatorni, oldalt kisuarrani a hajtásból. Azok az idők végképen elmúltak, amikor Buda Ádám Erdélyben olyan farkashajtásban vett részt, a melyben tizenhat farkas volt. Ezt is csak egy-szer érete meg életben. S aztán nem is találta több farkast aznap. (Ugyátszük országgyűlésük volt ott véletlenül.)

Egres ember farkasra, a siker komoly kitiltásával nem vadászhat. Legfeljebb lesbet rá. A farkasvadászat sikerének első feltétele a kitűnő rendezés és a tapasztalt puszkásereg. De ezt hivatalos hajtóvadászatban, ahol mindenféle kopacsnyák össekérül, még elképzelni is nehéz.

Minderről mások részletesen írok. Most csak zárom be cikkemet, hogy azok a „szabad vadászok”, akiről ama bizonyos vidéki lap áldomdi (vadászati és fegyveradó nélkül), megönlőnek ugyan talán a szarvast, az őzet s a vadonban a harkoson mindig vadász-pajtást; de farkas után ugyan aligha járnának; a ragadozózt aligha irtának. — Mert közölök legalább is kilenczven perczentnek — peszenye kelene, nem vadászócsőség.

rozson legszorgalmasabb keresésem dacára sem találtam, melynek egyszerű magyarázata az, hogy buzát is eleget talál — figyelemmel kísérve azt látjuk, hogy az egyes száruk alsó felének felszínén ritkábban annak alsó felületén is kölesz a leendő szárhoz, egy, néha több apró fehér színtű 1 mm. hosszú vékony petét találunk, ez a hesszeni légy petéje. Ekkor kedvező idő mellett néhány nap múlva kikél az álca, mely a levélen lefelé vándorolva eljut egészen a büttyökig, ahol a szárhoz tapadva szívja annak nedvét, így lámpángát elvonva lassan, de biztosan tönkre teszi az egész növényt.

Ezen álca a hárburkában a földben a levél hónaljja által is takarva, akármiylev szaraz hideg telet is könnyen kibír, tavasszal behábozza magát a kedvező időjárás mellett áprilisban kikél mint légy, amely rajzik, páródik és tovább rakja petéit, természetesen mindig új és egészséges buzára.

Ilyenformán tehát leginkább a tavaszi generáció okozza a legnagyobb kárt.

Lássuk most már, miképen lehetne elene

védekezni. Ha a hesszeni légy már megtámadta a vetést, az ellen legfeljebb csak az egész vetésnek mely állászatásáért lehet védekezni. De vajon melyik gazda hajlandó azt megtenni, hogy egész vetését állászatás? Pedig nincs más mód, különösen ha a vetést új nagy mértékben lepi el a hesszeni légy, hogy annak kártelevele már őszzel szembeötlő lesz, legjobban, ha az egészét kiszántja, mert még mást

nyira buzát vetünk, amely korán kivele arra szolgál, hogy a rajzásban lévő legyeket mintegy odacélja, amelyek azután petéiket rojja töltik. Az ilyen csalogató vetéseket természetesen az ősi vetés megkezdése előtt szintén mélyen le kell szántani.

Késői vetés. Mivel a légy rajzása aug. végén és szeptemberben tart, lehet alkalmazni a késői vetést is, mely különösen a kiszagadt részére — a kik 2—3 nap elvirézik vetésüket — egyike a legjobb módszereknek; nagyobb uradalmaiban azonban, hol aránylag sok a vetés, nem igen lehet keresztülvinni, mert ezáltal a vetés vége nagyon későre esnék, úgy az nem tudna kellően megbokrosodni, vagy ha a tél korábban beköszönt, esetleg ki sem kelhetne.*

Tárlóvetés. Aból áll, hogy ezen célra már aratás alkalmával nagyobb tartót hagynak és a takarodás után elvégzik, mintál a benne lévő rovarbábok is elpusztulnak. Ez azonban csak ott viheto keresztül, a hol sok és hosszú száma terem. Ott azonban, hol nagy az alomzűséglet, mellőzendő. Nem tartom jónak azért sem, mert a rovarbáb a földben az alsó büttyökön van, a meleg pedig lefele nem, csakis felfelé terjed, így csak akkor érnék vele célba, ha valamely más, erősebb tűzet adó anyaggal tizelnék.

Ezek volnának röviden azonos védekezési módszerek, melyeknek alkalmazása segélyvel a hesszeni légytől megszabadulnak.

Nem elég azonban az, hogy ezen mód-

teheti, a mi pedig nagy mértékben elősegíti az illető vidékek gabonatermesztő népének nyomorát s vándorbotot ad kezebe.

Sokan talán félkedni fognak a sajnálkozva mosolyognak ezen állításom felett, de én egy tév tapasztalásom után mondom, s ha nem tév igazam, annak én fogok örülni legjobban.

Hogy István.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzón Pál.

Új műtrágyaszóró-gépek.

A műtrágyaszóró-gépek csoportjában ismét két újabb szerkezet készült. Ezek a „Westphalia” és a „Tautonia” műtrágyaszórók, melyeket Kuzmann és Tiersfeldi mezőgazdasági gépgyárosok készítettek a nyolc a német mezőgazdasági egyesület 1900. évében megtartott műtrágyaszóró-gép-versenyén az első díjat nyerték el. Ezen gépek gyártását Sack Rudolf gépgyára (képviseelője nálunk Propper Samu Budapestben) vette át.

A 260. számú ábrán látható a „Westphalia” trágyaszóró-gép, mely nagyjában hasonlít vető-

20. ábra. A „Westphalia” műtrágyaszóró-gép.

termeszhet benne, de buzát semmiesetre sem arat.

Egyéb védekezési módszereinket tekintve csak vetés előtt alkalmazhatjuk, melyek a következők:

Tárlóvetés. Az olyan vetések tartóját, melyekben a hesszeni légy már a tenyészidő alatt megvolt, aratás után azonnal, még pedig — eltekintve a tartóvetés szabályaitól — minél mélyebben le kell szántani, míattal a tartóban maradt bábok vastag földréteget kapva, a befűlési kikél legyek ki nem jöhettek, illetőleg elpusztulnak.

Tárlóvetés. A hesszeni légytől nem fertőzött vetések tartóinak aratás után való leburkolatása által a hulladékmagvak hamarosan kikélnék, tehát aug. hó végén, szeptember első felében már kiöldülnék; a kiöldült tartót a légy nagy előszeretettel keresi fel anyira, hogy ilyen tartóvetés után kelet növény számban nem ritkán 30—50 állabot is találtam. Ilyen vetésekben lévő álca, ha kedvező hosszú esz van, még őszszel behábozódik, kikél, rajzik és petéivel megfertőzi az új vetést. Ezen ezért, ha az álca már kifejlődtek, de mindenesetre az ősi vetés megkezdése előtt mélyen le kell szántani, hogy a benne lévő álcaik elpusztuljanak.

Csalogató vetések. Ahol az előbb körülírt tartóvetés a leendő vetés körül nem alkalmazhatjuk, alkalmazzuk a csalogató vetéseket. Ez abból áll, hogy anguszton közepén az őszszel elvetendő táblák szálein körös-körül és közepén is egy-egy sáv-

szereket egyesek alkalmaznak, mert a hesszeni légy repül — így hiába védekezem én elene, ha szomszédom nem tesz semmit, azért az én vetésemet is csak úgy tönkre teheti, mint azót.

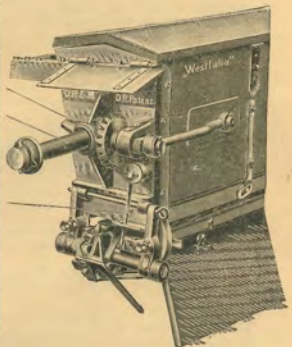
Sajnálatos körülmény az, hogy a magyar gazda — tisztelje a kivételnek — de különösen a kiszagda nem igen törődik az ilyesmivel, nem különösen addig, míg nem éri a kár; csak ha a kár már megvan, akkor sópánkodik.

Eppen ehelyé kifolyólag olyan szabályrendeletek kellene hozni, hogy ott, a hol a hesszeni légy mutatkozik, a védekezés szigorúan végre is hajlassák; a megevel és egyéb gazdasági egyesületeknek pedig oda kellene hatniok, hogy ilyen veszedelmekre a kiszagdákat figyelmeztessék s népies elmondások által az ellene való védekezésekre is kitanítsák, a mire most, mikor a tél beköszönt, legjobb alkalom kínálkozik. Minden esetre az uradalmaink köteleességük az, hogy a parasztnak új példával járjanak elől, mert a magyar parasztnak magyan az a természetes esze, hogy a mit az uradalmaink jónak lát, ő is utána szánja.

Mert ha nem tesznek semmit, úgy a hesszeni légy fejlődésére kedvező két-három év alatt egész vidékek gabonatermesztését tönkre

* A „késői vetés” alatti jelenlegi esetben október 10—12-én után való vetést kell érteni. Tapasztalható indjuk, hogy Töröcskában az október 12-én után vetett vetés tiszta volt a hesszeni légytől; ellenben a barázda szomszédságban lévő és október 9-én vetett vetés hosszant volt tele. Feljebb vármegyében, ahol a vetés végre való tekintettel, a késői vetés napja október 9—10-é volna.

Jámborovicsi.

261. ábra. A „Westphalia” műtrágyaszóró-gép baloldali vége, a szóró tövissek, tisztító szerkezetével.

gépekhez küllajárja néve s azoktól csak alacsony szórószekrényre miatt különbözik. A gép szórószekrény alatt végülük lánca van elhelyezve, melynek felső része először a szekrény feneké mentén, majd pedig magába a szekrénybe húzódik és ott egy nyíláson keresztül a trágyát hálóra elszórja. Ezen célra az említett lánca minden második szeme egy tövisnyújtóval van ellátva, mely a mint az különben is a 262. számú ábrán látható, a szekrény baloldali nyílásán kiáll. Ezen tövisnyújtóval egy rugó-szerkezet tisztítja meg az esetleg rátapadt piszkolt vagy nedves trágyanyagot, nehogy ellenkező esetben a gép munkájában akadály álljon be.

A 261. számú ábrán tisztán kivehető a szekrény alsó mentén végül húzódó nyílás, a mely vas sinekkel van határolva és egy emeltyű segélyvel beállítható a szernit, amint az említett nyílást a vasínkek összehúzásával, illetőleg szójelbuzásúval szabályozni vagy tágitni. Ezzerint a vasínkek között végülhúzó lánca is, mely az ábrán tisztán kivehető, lassabban vagy gyorsabban fog működni és hektárónként 400—2000 kilogramm trágyamennyiséget szór ki. A trágya szórását állítólag felette jól eszközöl enge, mert úgy a nedves, mint pedig

a száraz trágyát egyformán a termőföldre jutatja.

A vonóeszközök nem közvetlenül a szórószekrényen, hanem egy külön ezen célra készült és a szóró szekrényvel magával összekötöttben lévő előközsinalkalmazak, mi által a munkájukban esetleg bedőlő rendelkezéssé avagy akadály teljesen ki van zárva, a mennyiben a szórás egyenesen és egyenletesen történik. A gépet magát könnyen lehet tisztítani, mert ezt a gép egyszerű szerkezete, helyes összeállítása nagyon megkönnyíti. A műtrágyaszórógépek által szokott egy általánosnak nevezhető hiba előfordul, nevezetesen az, hogy a szekrény mentén végéig huzodó nyílás elzár. Itt azonban ez már eleve is ki van zárva, mert

262. A „Westfalia” műtrágyaszóró-gép állító készüléke.

a nyílásban végighúzódnak törvi nyílásokkal felszerelt láncz nyílást folyton tisztán tartja. Ami a gép gyártását illeti, az kilencféle nagyságban történik két és négy méternyi hosszúság között.

Az említett másik gép a „Teutonia” szintén méz és műtrágyaszóró és nagyjában hasonlít a „Westfalia”-hoz. A különbség az, hogy a „Teutonia” hektáronként 200—1000 környi mennyiséget sorol el, továbbá könnyebb járása és olcsóbb a Westfalia. Háromféle nagyságban készül, 2, 2¹/₂ és 3 méternyi hosszúságban. Némi tájékozás szempontjából megemlítem, hogy a 2 méter szélességű gépnek szekrényűrtartalma 130 liternyi, körékmagassága 13 méter és súlya 270 kg. az ára pedig 350 koronán. M. S.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

552. kérdés. Kérjük megállapítani, hogy cukorzokoréppal előforduló rothadásszerű betegséget mi okozza.

Ugyanis a tábla egyes részein nagyon sok olyan répa található, amelyen a külhöz helyett barna korhadásos foltok vannak, de ezen foltok nem terjednek a répa belsejébe felé, hanem mint a kildendő mintából látható, vékony réteggel vonják be a répat. Megjegyzendő, hogy azon táblában cukorzokorépa nem volt természetesen.

V. Gy.

553. kérdés. Mellékelve küldök néhány száraz rozset, kérve annak megvizsgálását. Kérem továbbá, sziveskedjenek arra nézve felvilágosítani, hogy amennyiben — mint gondolom — a heszeli répa álezája van a rozsetben, nem-e veszélyeztet az a mellette lévő buzavetést?

Ezen rozset szeptember 12-én vetették és most körülbelül 3—4 százalek ilyen beteg növényt találni benne.

Egy másik répa rozsetben, amelyet szeptember 9-én készült vetni, körülbelül 7—8% beteg növény található. Összes rozsetvetésünk 100 holdat tesz ki 1200 □-övel számítva.

M. P.

554. kérdés. Kérem a tek. szerkesztőség, sziveskedjék velem tudatni, hogy az „*első 24 óra korától belől*” lapomban (antrax) elhullott állatok mérgetes anyagok-e? F. é. május 23-án adtam a Budapesti Állatorvosnöv. darab négy-hét ökröt, melyeket a vevő másoktól vásárolt 6 drból együtt tehát összesen 9 drb hirtelen ökröt még az nap berakattott. Szállítás közben másnap vagyis május 24-én, Boglár város állomására egy drb elhullottan érkezett meg. A megejtett boncolással „lefeje” konstatáltam. A vevő az esetről engem csak f. é. június hó 18-án értesített. Az értesítés után a vevő a visszereseti eljárást megindította ellenem; most már kérdés, hogy nem-e az ő bűne adott okot az elhullásra, mivel egy wagonra 9 drb nehéz ökröt (6240 kiló) rakattott be, mivel a marhákon többször vizsgálatnál semmi kifogásolni valót nem találtam. Végül hogy a lefeje mint hírtelen lefektet rövid idő alatt keletkező kórállapot vonatkozik-e a 24 óráig belüli szavatosság?

Egy előfizető gázd.

555. kérdés. Kérem a tek. szerkesztőség a levelezékny után velem tudatni, hogy esedék szőlőtarló, nálunk november hó 1-én szokott történni, az elmenő vagy eldobottját eszédnek helyettesítve végett mennyi idő tartozik a gazdák számára; megemlítem, hogy a rendes esedék egy nap alatt új helyhez új és szolgálati helyére visszajön, de viszont olyanok is vannak, kik azon ürügy alatt, hogy hely után voltak, 3—4 napig is távol maradnak, noha ez idő alatt tényleg magán dolgozik után járnak. K. E.

556. kérdés. Tavalyi rozsetbuzám ziszisek lett, aminek sok volttem észre, ezt a magtárolásból azonnal elhúvoztam, és a magtárban ziszisek vizsgálat alá véve, azt tapasztaltam, hogy a falakon mázskál és padlózat, valamint a padlóspadozat és tetőzetben is van elterjedve. Kérem oda irányul, hogy mily módon tudnám ezeket teljesen kiirtani és mily szerrel?

Sch. K.

557. kérdés. Sziveskedjék velünk közölni, hogy kind lehetne legszaporibb és leggroszabbra fejlődő yorkshire és fehér mangulca keresztesből származó kanokat vásárolni. Kérünk lehetőleg címet közölni, hogy a hozzánk legközelebb esőhöz fordulhassunk.

K. Za.

558. kérdés. Mi egy szőlő- és borterüskészítő szelvények, egyszersimint mint pinceszegélyt óhajtanék, sziveskedjenek a központi szövetkezeteken kívül önállón létesíteni 850 hold területre. Miként kellene eljárni ennek létesítése érdekében, mennyi alaploka kellene az életheptéteséhez és izembehozatalához, mennyi pinceszegélyre és borhoz és erjesztőkamrára igényelje ez.

Ugyanis létesítést és mibe kerülnének ezek. Milyen szabályok szerint történhetne legyesebben a kezelés. A.

559. kérdés. 1. Kertész képző iskoláink közül melyik a legtekintélyesebb, s mily előképzéssel veszik fel oda a tanulókat? Hány évtől végeznek a tanuló és nyert bizonyítványuk mire képest? 2. Kerti füvek tartóssága szenedvetés s mily mérvben, ha kaszással szarba vágják, mennyiségű kést a kertész? Továbbá rendkívül szárazság esett, nem öntözött pázsintnak kaszálásával szabodott-e kést a felfűvek kalászáinak megjelenésén, azon indokokból, hogy így a pázsit kevésbé szenved a rendkívüli hőségől? . . . 6 . y.

Felelet.

Hidegvérű lovak beszerzése. (Felelet az 548. sz. kérdésre.) Ezenkét ált. szerzett tapasztalataim után állítom, hogy annak aki hidegvérű, nyugodtan húzó, gyorsan feljő, nagy hotsúlyú bíró, könnyen, kevés kötszettel felnevelhető igazságot akar nevelni, leginkább ajánlhat a *brabant* fajta. Nem is úgy nagy ugyan, mint a mecklenburg, de gazdaságos sokkal megelőzőbb; mert nálunk a görz nyári éghajlatú könnyen, minden baj nélkül elviseli, kis távolsgáig igeitli is tud, harmadfelvételkorán már hámolható és tenyésztések, nem nagy igényű, és csontozata nem úgy puha, mint más hidegvérű fajtáké. Tenyészanyag beszerzésére levélben szivesen adok felvilágosítást.

Tura (Pestmegye).

Fekete Sándor.

Beleg cukorzokorépa. (Felelet az 574. sz. kérdésre.) W. Gy. Baranyamegyéből két darab normális nagyságú és alakú cukorzokorépa küldött be. A répa oldalán kisebb-nagyobb barnasznai, cseresep felületű, kissé behorpadt foltok észlelhetők.

Ha kettévágjuk valamely nagyobb foltot a cukorzokorépa, úgy azt látjuk, hogy a barnulás csak a répa külső részében fordul meg. W. Gy. ur is kiemel kérdésében), a répa többi része szép érlekedéses.

A cukorzokorépa eme betegsége a répa *varasbetegségének* nevezik (a németek Schorf-nak hívják). A varasbetegség csak a gyökéren jelentkezik, a varasbetegségben szenvedő répának levelein semmi baj sem szokott mutatkozni.

A varasbetegség meg megelőzésén ismeretlen, illetve fel nem derített betegsége a répának: *Frank* a berlini gazdasági főiskola elhunyt tanára a cukorzokorépa város faljában gombás baktériumokat talált s ezeket tartja a betegség okozójának.

Ugyanolyan betegség a burgonyán is szokott jelentkezni s amerikai kutatók szerint a burgonya varasbetegsége szintén baktérium betegség és azonos a cukorzokorépa betegségeivel.

A burgonya varasbetegségét szemben az amerikaiak a vetőgumók kiválogatását s az egészségeseknek látszó gumók pácolását ajánlották ama híben, hogy a betegség főleg a gumók után terjed.

Szörner kísérleti ellenben azt mutatják, hogy a varasbetegségben szenvedő gumók után egyes talajokban egészséges gumók teremnek, míg viszont más talajokban egészséges s a mellett pácolt gumók után is vas lesz a burgonyatermés. F. szerint hát a talaj természetében fészkel a baj, s különösen a meszes és a káltrágyákkal erősen megtrágyított talajok szoktak olyanok lenni, a melyekben a varasbetegség kifejlődik.

M. Gy.

Szörner kísérleti azt sem igazolták, hogy a varasbetegség a burgonyáról a cukorzokorépa átragadna, hogy tehát e két betegség azonos volna.

Több tapasztalat arra vall, hogy a varasbetegség főleg száraz talajokban és száraz években szokott kifejlődni. Ha a varasbetegség a cukorzokorépa erősen megtámadta, úgy ebben a cukortartalom csökken; a csekély mértékben vas cukorzokorépa ellen a gyárosok nem tesznek kifogást.

Nagyon valószínű, hogy a cukorzokorépa varasbetegsége nem paraszitisz betegség, hanem olyan, a mit a kedvezőtlen (száraz) időjárás s a kedvezőtlen talajviszonyok okoznak.

Akik a betegség paraszitisz voltában hisznek, azt ajánlják, hogy ha a betegség valamely táblán jelentkezik, azon a táblán kerülni kell, hogy a cukor- és takarmányrépa a betegség rovid időközökben termeltesse.

M. Gy.

Beleg rozsetvetés. (Felelet az 553. sz. kérdésre.) M. P. Zemplénnemgyéből néhány száraz rozset küldt be; a növények vagy már egészen száradásnak indultak, vagy leveleiknek

foglalta tartalmazza. Egy további czéluzsúri s hasznos része a zsebkönyvnek jegyzéknéplé. Ez fölülé mindazt, amire egy tehénüzésztet foglalkozó gazdának nap-nap mellett szüksége van. A jegyzetek egy tehénüzésztet sokszor egészítik ki a gazda ügyvitelét s ha azok még bizonyos sorrendben is vannak foglalva, nélkülözhetetlen anyagot képeznek a tejgazdaság könyvei számára. Mindezek, pl. az állományban előadott változarmányozás módja és sorrendjének feljegyzése irányadó a jövőre is. E mellett a próbafejésre, tejvaj- és sajtnyerésekre vonatkozó táblázatok czéluzsúri beosztásukkal a fogyzetek tevéseire igen alkalmasak.

A Tejgazdasági Zsebkönyv hivatva van, a sok idegen nyelvű zsebkönyvet nemcsak pótolni, de kiszorítani.

A csinosan előállított zsebkönyv ára az OMGE. tagjai részére 3 kor. 30 fillér, megrendelői a szerzőnél Budapest, „Köztelek” Üllői-ut. 25. sz.

„Borászati Lapok” Zsebkönyvára az 1902. évre. Szerkesztő dr. Drucker Jenő, a „Borászati Lapok” felolós szerkesztője. Czélja e könyvnek, hogy segédanyag legyen a művelt magyar szőlőművelés közismertésére. A könyvben áttekinthető és fegható könyv szőlőteremtés és borászt összes fázisát röviden és gyakorlati alapon ismerteti. Ismerteti továbbá azon új és most a szőlőkultúra fokozott haladásával szinte nélkülözhetetlen törvényeket és tudnivalókat, amiket az újabb szőlőgazdálkodás megkövetel. A könyv e tekintetben el is érte czélját és nélkülözhetetlen a szőlőtermelés gazdák számára. Nagy fontossága, hogy házból viszonyaink szemmelartásával készült s bővebb adatokat tartalmaz az idegen czírnyú zsebkönyveknel. A szőlőművelésre és borkezelésre készítésre irányuló tudnivalókat kívül kívül minidazokat a törvényeket és rendelkezletek, szervezeteket, intézményeket, melyek a szőlőtermelés érdekében védelmére és előmozdítására szolgálnak. A könyvben a szőlő- és borkezelés szükséges feljegyzésekre napló egészíti ki a csinos kiállítás zsebkönyv, amelynek ára bérmentes küldéssel 3 K. 20 f. s megrendelhető a „Borászati Lapok” kiadóhivatalában (Budapest, IX. Üllői-ut. 21.)

Megfigyeléseink a mezestalajok és a mezestalajokra alkalmas amerikai szőlőfajtákról. Ezen a czímen beszéltünk közre Szilágyi János pécsi vizeleztériskolai igazgató egy 50 oldalas és 1 koronán a szerzőnél beszerezhető fizet.

Azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy minő fontos kérdés az, hogy ojtványzókól létesítésre alkalmasok a talaj mézstaltalmazó tisztában legyenek és ehhez alkalmasok a vízszűkítő megoldó alapt. Uj dolgok nem mond. de hasznos ismereteket tesz főképén azáltal, hogy megfogja amszert azokat a fajtaikat, amelyek a kísérletezési vidéken a legmegfelelőbb alanyt adnak, mert a fizet tartalma is mondia, hogy sok esetben nemcsak a mézstaltalom foka, hanem annak minősége és egyéb közreműködő okok is vannak a tényesetre befolyással.

Azok, akik ojtványzókól ojtványt akarnak fizetelni, helyesen teszik, ha ennek a fizetköz-

nek is szentelnek némi időt, hasznos utmutatást ad főkép, hogy a megalapításnál szarvas hibát el ne kövessék, mert a telepítés sok pénzbe kerül és az elkövetett hiba nehezen orvosolható és újabb pénzbe kerül. Rz.

VEGYESEK.

Mal számmunk tartalma:		Oda
OMGR. közleménye.		1765
Börzék veszedelme.		1765
Tárca.		
A farkas.	Állategyesület.	1769
A tündösvész a származásának kérdéscről.		1767
Gazdasági növénytan.		
A szőlő magháza szivhatja a rossz szagot.		1768
Gazdasági rovartan.		
Védekezzünk a hesszeni légy ellen.		1769
Gazdasági gépészet.		
Uj mltárgyászoró-gépek.		1770
Leveléskönyv.	Irodalom.	1771
Tejgazdasági zsebkönyv 1902-re. — „Borászati Lapok” Zsebkönyv 1902-re. — Megfigyelések a mezestalajok és a mezestalajokra alkalmas amerikai szőlőfajtákról.		
Vegyesek.		1774
Kereskedelem, tözede.		1775

A buza minőségi bonifikációja és a börze. Ismeretes a Biharvármegyei gazdasági egyesületnek az a javaslata, amelyet a Gazdasági Egyesülettel Országos Szövetegése is támogatott, hogy a szövetegésminőségű, vagis 70 kg-nál nagyobb bajsúlyú buzáról a vevő a természetközön kilözármonként 10 fillérrel többet tartozék fizetni. Annak idején a javaslatot részletesen ismertettük, elmondva azt, hogy a méltányosság is azt követeli, annak a gazdának a buzáját, aki természetesére nagyobb gondot fordít, kellően tisztítja, osztályozza, hogy ezen jobb minőségűt megfellelőleg jutalmazhatunk. Biztunk a börze belátásában is, annak is inkább, mert minden vonalon, a kereskedők, malomtulajdonosok — mint a legnagyobb vevők is — helyeselelő nyilatkoznak a javaslatról. A börzéletőgatóknak vasnapjai gyűlése azonban az ellenközönlő gyözött meg bennünket. Az a fejlettség, mondhatjuk rosszakarát, amelyet ott tapasztalunk, kizárja meg azt is, hogy józan gondolkodásu börziamerekkel van dolgunk.

Ervöl gyözött meg bennünket a gyűlés egész felolása, továbbá az a beadvány, amelynek szövetegését alább egész terjedelmében adjuk.

A gyűlés Blau Arnold előkelte által folyt, ki megnyitotta azt, Steiner József fölolvasta a tözede vesztőfélegének átnyújtandó memorandumot, agyalónak tartva a reformot, mert óriási árdevalvációt idézne (?). Sándor Pál a bonifikáció ügyével foglalkozván, Hönich Henrikkel, aki a budapesti malomk nevében jelenti ki — üdvözöns és czéluzsúri tartják a reformot. Klein Gyula fölözölalása után az elnök azt mondia, hogy az eddigi fölözölalások során sok mindenféle argumentum hallott, de csodálatskőpének mindegyik szónok csak azt

próbláta bizonyítani, hogy a reform senkinek és semminek sem árt. Azt, hogy mitől jó az egész újítás, egytelgenny fölözölaló meg egy betűvel sem magyarázta. Szilárd meggyőződés mint gyakorlatiasan kereskedőnek pedig az, hogy a változás kemény és nagy vesztelmelet jelent a piacra, mert ezek végkép elzárják innen az átvevőket.

Hercefeld Frigyes, Neumann Miksa, Heidold-herceg Vilmos, Vádder Mor és mások felolalása után az elnök elmondta a szavazást, mire a gyűlés elfogadja a beadvány szövetegését, mely a következő:

„A buzahatárőzletet árfőntartó missziót csak addig tejesítseth a nemzetközi forgalomban, amíg köztetés meghatározott árban és minőségben jönnek létre. Amia pillanattban, amidőn piacunk kivételével vétekezőkessel kezdél és nehezebb súlyúval a vevőt rifizetésre kötelezi, határőzletjeltől elvezeti nemzetközi jelölést és lokális jelölést degradáltatik. Piacunk eddigéig Ausztriával élénk összekötözésben állott a határőzletben, ami csak az által vált lehetségessé, hogy áruüzleti szokásaink azonosok voltak az osztrák piacok szokásaival. Meltán agyalónak tartjuk azt, ha a nemzetközönkben olyan változásokat eszközölünk, amelyek a vevők magasabb vétélár fizetésére kényszerítik, mint amínoré magukat szerződések köteleztek; annál inkább, mert nincs törvény a világon, amely hasonló eljárást igazolna. A tervezett reform nagy előnyököt és szállítási könnyítéseket nyújtana az eladónak, elizni a rendes szőlő vevőköt és esztibán vonandó piacunkra az eladási megbízásokat minden oldalról és így károsítaná az ország gazdait, ép úgy, mint kereskedőit. E reform életelözletessé által csupán egyesek érdekei mozdítatának elő az összes érdekeltség kárára. Ugyanis a súlyos, de kevesebb értékű buzafajok a bonifikáció életelözletessé esetén oly nagy tömegben értekesítendők a határőzletben, hogy ezek fölmondása a határőzlet bevetőzével képes lesz hazánk mezőgazdasági érdekei rovására időkent indokolatlan nagy árdeprezációt előidézni. Minthogy az eddigi áruüzleti szokások a minőségi súly tekintetében teljesen beváltak, nem fórn égen az a szükség, hogy azok minden alapos ok nélkül megváltoztassanak; annak kevésbé, mert tartunk tőle, hogy a reform kiszámíthatlan megrázóhatásokat idézhetne elő piacunkon és ennek folytán az egész országban. Minde fontos indokoknál fogva arra kérjük a tekintetes Tőzsdatanácsot, hogy áruüzleti szokásaink eddigi intézkedésein ne változtasson.”

Ez az omlóvós beadvány szövetegése, amelyről külföldben mai vesztő czélközbenk is megemlékezünk. Ervel legelő kapottak, a megryözött börziamer gondolkodás folyamánval s ezért azt hisszük, hogy a tőzsdatanács ezen indokokot elfogadni nem fogja, hanem bevezeti a tervezett reformot, mely érdeke a gazdának epagy, mint fogyzatónak és nem károsítja a legitím gabonakereskedelmet.

A felezetlen határőzletüzlet Ausztriában. Odaál Ausztriában a sok nemzetzési és helypolitikai viszályok köztöz is némekéj okosabb dolgokról gondoskodik. A felezetlen határőz-

WATTNER ÖDÖN cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. sz., és VI., Andrássy-ut. 23. sz.

Vasárnapot, luczernamagot, fehérheremagot, tavaszi repczt, mustármagot, csibehurt, francia perjét, mezel komócsint, bükkönyt, lenmagot.

Minták, ajánlatok és egyáltalán minden levelezés a központi irodába: (VII., Rottenbiller-utca 33. sz.) intéződének.

uzlet ez a tényleg okos dolog, amelyet mi kerülgeltünk, mint macska a forró kását, holott odaát, mint halljuk máris a Reichsrath elé kerül. Taposlunk az osztrákoknak s haszáljan gondolják a merkantilisták itt is, ott is, hogy Magyarország a fedezetlen határüzletelőnek, egy vevő hástájsá, de hogy a részleges ideháza réges-régen, sokkal nehezebben kívántuk, mint odaát, de hát félteni maradtunk, mert elsőként valami újat és jót alkalmi mi nem vagyunk képesek. A fedezetlen határüzletelőtlésről régóta felszínre tartottuk mi is hogy eddig valóvá, vagy legalább is olyan alakúva nem vált, mint Ausztriában, annak az okai az osztrákokra, haők hamarabb így nyíltak a fedezetlen határüzletelőtlés előlérésének kérsései, mi is bizonyítani hamarabb majnoltuk volna el.

A heremegadás szövetkezeti uton való szervezése Ausztriában. Az ausztriai mezőgazdasági szövetkezetek központja az idei tavaszon körirátot intézett a főkökhozói új értelemben, hogy a közölközébe eső heremegertesztők az éntennékbe hajlandók eladásra kerülő heremegyeket, a közvetítő heremegkereskedőktől vásárolni, közvetlen a heremegyaktól vásároló s folyton szaporodó gazdaságok részére eladni. A szövetkezetek a termelőktől átvennék a heremegyet, tisztítanák, valamely vetőmagvizsgáló állomás által megvizsgáltatnák és így hoznák piacra. Az egyes szövetkezetek nemcsak eladást, de egyrésztől vásárlást is eszközölének: akkor tudnánk, ha a közvetítőktől eső gazdaságoktól heremegyaktól vásárolni kérsései volna. A heremegyek és átadásának ezen kérdése a múlt hónap 16-án a *Meinler* Tivadar lovag előlétele által tartott szövetkezeti igazgatási ülésen részletesen megbeszéllették, az eszmé örömmel fogadották s több olyan heremegyeladási állomás létezését meg, ahol ezenfelül rendezésének eszje heremeg beraktározása és megváltása. Ilyen gyűjtőállomások lesznek: Grazban a stájer, Brünnbén, Szlezia és Morvaország és Friedlandban a csehország gazdasági egyletek központi szövetkezetéinél. Az említett helyek heremegyeladási állomásaink szervezése után, Alsó-Ausztriában és Karintióban állítanak fel ilyen gyűjtőállomásokat. Termékük főleg a szőlő és a bécsi éssz. és kir. vetőmagvizsgáló állomás vállalja magára.

Serteskitveltek Németországba. Nemrégiben irtnak arról, ráirányítva a gazdák és serteshizlálók figyelmét egy felhívásra, amelyben a földmívelésügyi miniszter a Németországban beállított serteshuskeresletre való hivatkozással felszólítja a tenyésztőket ezen kedvező alkalom kihasználására. A mint a németországi piaczon beállított huszükségletet illeti, erről már jó előre tájékoztattuk a gazdákat, emelendő azt is, hogy Németország maga e szükségletet fedezni sehoggy sem képes. Ebből igazunkat utabb hírek erősítik meg, amelyek feljárták a német huszpacat miszért. A hus Németországban mai napig legdrágább. Németországban különösen a serteshus rendkívül magas árán viszonyok teremtett, hogy a szegényebb nép, amely hozzá volt a serteshushoz szokva, nélkülözni kénytelen, nem tud megfizetni, a német sertésenyésztők és hentesek által felszólított hazai specialitást árt. Hirt ártunk egy ízben arról is, hogy a bajor vagdiók, a melyk legnagyobbszámú Németországban élnek, vágyák a husz, azért a kérelemmel fordultak a kormányhoz, színtetne be azt a megmágyarozhatlan állatbeviteli korlátozások, amelyek Németország különösen a magyar sertésekre szüntelen kiro s amelyekkel együtt vágija a magyar sertésbehozatalnak. Mint látjuk tehát, Németország egyes körökben is azon vannak, hogy a mi szerkesztésünkben megemlékezzünk utat találjanak oda. Ezt az alkalmat fel kell használnunk. Mint halljuk, a földmívelési miniszter feljebb is említett felhívása folyón körülbelül 10,000 drb sertést készítették és vittek Németország felé. Örvendetes és is kívánatos: éhletlenségleg semlirre sem megynék, használjuk ki a kedvező alkalmat, használja ki

minden nagyobb sertéskereskedelmi központ, felszéljük be magunkat oda, ahol pótolhatatlan vagyunk, ha látjuk a németek, hogy olyan viszonyok teremtünk náluk, amelyek előnyükre válnak, önként megnyitják kapuit és még tart karokkal is fogdnak majd benünk.

Gazdasági tanácsok a papevevő intézetében. A pécsi papevevő intézetben *Darányi* miniszter közbenjárásával a gazdaságstan részére külön tanácsok állítottak fel s a gazdaságstan a III-ad és IV-ed éves hallgatók részére heti egy órában. A pécsi püspök erre a tanácsokra *Somsiék* Bélát, a pécsi tanítóképző gazdaságstan tanárát nevezték ki előadóknak. Ugyancsak külön tanácsok állítottak fel a pécsi püspök a szociologia részére is. Örömmel vesztük tudomást arról, hogy a gazdasági tanácsok a pécsi papevevő intézet rendszeres tanfolyaga képezi s kívánatosnak tartjuk, hogy e kezdeményezés az ország többi papevevő intézetében is követésre találjon. A lelképítésnek, a nép közt élve nagy hasznát vehetik a gazdasági s földmívelési tanácsok, látja majd abban, ha papja némi szakutadással irányítja, jó tanácsokkal látja el a gazdákat. Hivatása lehet ez minden olyan lelképítőnek, aki a lelkitanítás mellett a nép javát is előmozdítani akarja.

Dobányévalási határolás. Az 1901. évben az egyházas részére engedély mellett természetelt dohányok az illető dohánybirtokos hivatalnoknál a következő időben váltattak be: *Budapest* december 16-tól február 28-ig, *Egyekújváron* december 9-tól február 14-ig, *Bárcson* december 16-tól február 27-ig, *Faddon* december 9-tól február 13-ig, *Feléglyháza* január 2-ától február 18-ig, *Csongrádon* január 2-ától január 28-ig, *Aradon* december 16-ától február 1-ig, *Balföldön* január 2-ától február 17-ig, *Béke-Csobán* január 2-ától február 26-ig, *Cókán* január 2-ától február 22-ig, *Nagy-Becskereken* január 2-ától február 21-ig, *Szegeden* január 2-ától február 20-ig, *Zombolyán* január 2-ától január 28-ig, *Fogarasán* február 20-ától február 28-ig, *Márosvásárhelyen* két időközben, az 1-ától február 14-ig és február 2-ától február 25-ától február 27-ig, *Debrecen* december 16-ától február 27-ig, *Hajdu-Lórádon* december 9-ától február 27-ig, *Nagy-Létán* január 2-ától február 27-ig, *Érmihályfalván* január 2-ától február 28-ig, *Nagy-Károlyán* január 2-ától február 27-ig, *Miskolcon* december 16-ától február 27-ig, *Kópoldán* december 9-ától február 28-ig, *Rákospalotán* január 2-ától február 28-ig, *Nyíregyházán* január 2-ától február 27-ig, *Kisvárdán* január 2-ától február 28-ig, *Nyírbátorban* január 2-ától február 24-ig, *Vásáros-Neményben* január 2-ától február 10-ig, *Nagy-Tárkányban* január 2-ától február 19-ig, *Szolnokon* január 2-ától február 24-ig, *Teszarófan* január 2-ától február 20-ig és *Jászberényben* január 2-ától február 27-ig.

Tenyésztéselt biztosítása. A földmívelésügyi miniszter valanennyi törvényhatósághoz egy rendeletet intézett, amelyből megtudjuk, hogy egyrészt az állatbiztosítási eszme népszerűsítése, másrészt a köztenyésztésre kiosztott bíkának minden eszme ellen való biztosítása céljából a Magyar köcsönös állatbiztosítási társaságnak — a földmívelésügyi miniszter engedélyével — az évi augusztus hó 1-ig elhelyezett tenyésztőbikákat az eladástól számított egy évi időtartamra, tehát járvány betegséggel eredő elhullás vagy kényszervásárlás esztére is állami költségek és a közszegély javára biztosította. A biztosítási eredő ügyletek lebonyolításával a került állatbiztosítási felügyelőktől bizta meg a földmívelésügyi miniszter a tenyésztés elszármazása-köztenyésztés emelését kedvezően befolyásoló ezen intézkedés kapcsán továbbá azt is kikötötte a földmívelési miniszter, hogy a biztosítási lejártára, amennyiben a közszegély a bikákat továbbra is biztosítani óhajtának, a rendes díjtételek 25 százalékot engedményt adni kötelek. Végül felhívja a miniszter a gazda-

községekhez s az egyes közszegélyek az állatbiztosítás szükséges és idős voltára, utobbik között pedig különösen azemelyek, amelyek apallataikat nem állami közvetéssel szeretik be.

Németország idei termése és beválti szükséglete. A „*Getreidemarkt*” című berlini szaklap 5000 érdőrvére érkezett a kimért a Németország idei buzátermése 2,470,000 tonnára, rozsmatermése 8,145,000 tonnára, árpa-termése 3,021,860 tonnára, zabtermését pedig 7,105,000 tonnára becsüli. Ezek a számok a hivatalos becsléshez képest bunnál 1,837,560 tonnával, rozsmán 405,200 tonnával kisebbek, ellenben a zabnál 265,000 tonnával, az árpánál pedig 200,000 tonnával nagyobbak. A múlt év termés szerint ebből az egyetevőknek, hogy a jelen évben Németországban 3 millió tonna buza és egy millió tonna rozsohozatalra lenne szükség, ami mindenesetre tekintélyes összeg.

Olasz börtenelek kongresszusa. Az olasz börtenelek kongresszusa most tanácskozó Novarrában. A kongresszus főtagja annak a megváltásra, mikép lehetne a túlbörtenelek a kivétel esztélenek által kiküszöbölés dígságot elhárítani. Az olasz földmívelésügyi miniszter közbenjárására sok képviselő is részt vesz a tanácskozásban. Érdekes ebből az alkalomból a „*Corriere della Sera*” egy közleménye, a mely az olasz börtenelek má állását mutatja be. Tavaly 3,373,558 hektári szőlőterületen termett összesen 27,960,000 hektoliter bort. Az utolsó öt év átlagos börtenelek 26,167,967 hektoliter, a múlt év termés tehát csak közepes volt, mert jó esztendőben Olaszország 45—50 millió hektoliter bort is produkált. Kivételre 1897-ben 2,334,164, 1898-ban 2,462,854, 1899-ben 2,386,694, 1900-ban 1,826,537 hektoliter volt. A mostani év első nyolc hónapjának a múlt év 1,355,075 és a múlt év első nyolc hónapjának a múlt év 1,355,075 hektoliter szeméből kivétel 733,175 hektoliter esztélen és a többi meg intenzív esztélenek várható. Az ide a börtenelek négy millió hektoliterrel volt nagyobb, de a bor minősége rosszabb a tavalyinál és olcsó orra is alig váltavó. A börtenelek nagy várakozással néznek a kongresszus határozatára elé.

Hírek a Lipótvárosból. A Lipótvárosi megyei gazdasági egylet legutóbb tartott közgyűlésén a lötenyésztési egyöntetűségi érdekekben a tenyésztékekkel mellett nyilatkozott és a megye területére a lipicai faj ajánlja. Együttel feliraltak fogja kérni a földmívelésügyi minisztert, hogy Oszda, Lussna és Revuca közszegélyek Oszda székhelyével két lipicai tenyésztésment engedélyezzen. — **Takaromköp szállítás kedvezménye.** A kereskedelmügyi miniszter a földmívelésügyi miniszternek megkeresésére az államasutakon, tekintettel az egyes vidékeken mutatózó takarmányszükségre, a takarmányanyagok szállítási kedvezményt biztosított. Ez a kedvezmény kiterjed korpa, oláipacsa, malomkocoly, árpa-, tengeridára. A díjtételek *Ujgyőrtől* kezdődnek. A Lipótvárosi gazdasági egylet legutóbb tartott közgyűlésén a gazdasági egyletnek igazolványt kaptak, melyet a fuvarfelvétel esztoloni kötelesek. — **A sóirapartmentés föllendítése.** A földmívelésügyi miniszter tudatta a Gömör-Kisbonytrámegyei gazdasági egylettel, hogy hajlandó készítsz métermáza Hanna árpát engedélyezni az egyesületnek kisgazdák közötti vetőmag előállítására. A métermáza előállítását nagy kedvezményes orra adatik, a kisgazdák akkor kell megfizetniük, mikor terméséből hasznolt láttak. — **Mintagazdaság a Csallóközben.** A földmívelésügyi miniszter tudatta a pozsonyi gazdasági egylettel, hogy a Csallóközben mintagazdaságot óhajtván felállítani, a kismezterületek megtekintésére szakközvetők legközelebb küldi. **Nyáz** mintagazdaság. Dana a földmívelésügyi miniszter rendelőtér a kinéstarti erdőigazgatóságok területén nyolc millió éperfit tenyésztettek és osztanak ki a gyümölcsfaterenyésztés föllendítésére.

Az Állatok Világa. Brehm új című nagy munkájának nagy kiadásból most jelent meg már a 38-ik füzet az ismert szép kiállítás-

han, az eddighez hasonló púpás szöveg-rajzokkal és gondos kivitelű mintáikkal. A mű kiváló becsehöz szorosan hozzászám a gondos nyomdai kiállítási, ami kétségtelenül teszi, hogy „Az Állatok Világa” minden tekintetben a legkiválóbb díszművek közé tartozik. A most közreadott 38-dik füzet nagyrészt az egerfeljáról szóló igen érdekes fejezet foglalja el, hogy aztán a herceg-félek tárgyalása kezdődjék meg. Az egerket ismertető lapokon a szerző az ó hámulatos ismeretével és szines irásával figyelemreméltó dolgokat mond el a közönséges hősögről, a norvégiai lemmingről, a különféle pocsközlő, majd az új fejezetben a földi kutyákról. „Az Állatok Világa” a Légrádi-tesztvérek kiadásában jelenik meg füzetként, majd kötetekben, egy-egy füzet ára 30 fillér, egy-egy köteté pedig 18 korona. A mű úgy a kiadóhivatalnál (Váci-kürtűr 78), mint minden jó könyvkereskedésben megkapható.

Franciaország buzatermése. A párisi osztrák-magyar kereskedelmi kamarába bécsi külügyminiszteriumhoz intézett szeptember havi jelentésében a franciaországi buzatermésnek 3 millióhoz becsülrőle emlékezik meg és pedig egy francia szaklapról, mely 105 millió hektolitre teszi, továbbá a franciaországi molnárok egysülletének becsülrőle, mely 110 millió hektolitre vár és végül a francia földművelésügyi miniszterium becsülrőle, mely 107 millió hektolitre teszi a várható termést. Beavatott közlő a legmagasabb becslést tarták legvalószínűbbnek. Megjegyezvén mégis, hogy Franciaországban azért buzavetlelir szükség lesz.

Magyar Királyi Államvasutak Igazgatóság.

5005 szam.

Hirdetmény.

(Podgyász házhoz szállítási hivatal a m. kir. államvasutak Budapest pályaudvarán.)
A m. kir. államvasutak igazgatósága a Budapest-keleti és Budapest-nyugati pályaudvarok érkezési oldalán a közönséges kényelmű „Podgyász házhoz szállítási hivatal” rendezte be.

A szállítási hivatali ügyelt elismervények kiszolgáltatásán mellett — szabványos árakért — elvállalja a kézi és feladott podgyászok házhoz szállítását, valamint egyik pályaudvarról a másik pályaudvarra való átszállítását.

A podgyász-kézbesítés az I—III-ik kerületbe naponta kétszer, a többi kerületekbe a reggeli vonatoktól délelőtti, délelőtti vonatoktól dél, a déli vonatoktól délutáni, a délutáni vonatoktól az est folyamán s az esti vonatoktól a sirőpészekbe estig 10 óráig, a többiek másnap délelőtti 1/2 óráig eszközölhetőek.
A kézbesítési díjak mindjárt az átadás alkalmával, vagy pedig a házhoz szállításkor fizethetőek.
Budapest, 1901. november 5.

Az igazgatóság.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában *„Az Utolsó Utadalmi Üzleti Berendezése a „Kütelék” szerkesztésével által kitüntetett pályamű. Két tábla hat ábrával. Írta: Wiener Moszkó. Egy hazai betértes uradalom üzleti ágának jövedelmességére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése, 104 oldalas csinos könyv ára portóménes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.*

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Budapest, 1901. november 2. éj.

Az időjárás a hét első felében még enyhé, nagyrábra hűvös és esős volt, később az éghozlat kiderült ugyan, a hőmérséklet azonban tetemesen csökkent és érzékenyen hívós volt. Gyenge éjjeli fagyok is jelentettek. Az ösziavetés mindenütt szépen felkelt. A vizállás keveset változott.

A külföldi piacok üzenetmentül illetégtől szállárak iránzat nem vált állandósulni. A mult heti javulás ismét engedett és a forgalom tartósan jeng. Amerikában a kedvezőrebb argentinai hírek nem akartak hatni, a prompt határidő változatlan maradt ugyan, a későbbi terminusok azonban csökkentek és az iránzat változó. A látható buzakészletek ismét erősebb mérvésben, a mult béthez viszonyítva 4.964.000 bushel gyarapodott. Angliában a hangulat szállárak volt, a forgalom is keltezőrebb alakult és az árak mérsékeltlen emelkedtek. Franciaországban ellenben lanya maradt az iránzat. A kínai bétvek és mig buzakrát, habár néhezzen, de inkább tartótták, addig liszt 1/3 frankkal olcsóbb. A német piacokon is csekély a kereslet, prompt árú csendes; későbbi terminusokra szóbó report azonban emelkedett. A többi kontinentális piacokon a forgalom mehekes, vedők app egy, mint eladók tartózkodtak és az árak alig változtak.

Náhánk a forgalom e héten ugyancsak gyengébb volt, a hangulat azonban az ószen cikkekben szilárd és különösen kenyérmagvak voltak emelkedők.

Az idáigvaló részeiről a következőket jelölhetjük: A buzakészlet csak mérsékeltlen a forgalomban. A kereslet gyengébb maradt, ami a malomokba a mult hetekben esőszőlő nagyobbnérvű beszerzésével és az ezzel kapcsolatos átvételéssel magyarázható. A kínaiat és a melletti azonban árnyék csak fröngye maradt és az emelkedett határidőidőjegyzékek folytán a malomkiszervei voltak a tulajdonosok felémelt követeléseit megadni. Az árnyék egyhábotat mérsékelt és 14.000.000 méterezés iránzat mellett 10—12 1/2 fillérrel javultak. A béthezlatok ösözge 12.000 méterezés, melyből 4900 méterezésit szilárd tovább.

Rösz az egész hét folyamán változatlan maradt. A vetelen egy a helyi fogyasztás, mint az export volt részt, az érdeklődés azonban gyenge és így a forgalom is mérsékelt. Az árak mindössze szerint 13.900—13.80 korona között váltakoztak budapesti paritára, mely helyben 14.20 koronáig fizetnek három óra. A hét végéig szállárak hangulati érvényesült és az árak 5 fillérrel megeredtek. Nyír szárazmáskól kevés maradt ugyan kínálva, de alig kötélték és Debreczen-Nyíregyháza partitásban 12.40—12.30 koronát jegyztek.

Árpa (takarmány- és hánolási czélokra) elég jól van kínálva és ártatórú maradt. Szénesegyet erőteljesen áru iránt jóval érdeklődést tanúsítottak és 10 fillérrel magasabb árakat fizettek. Minőség szerint 11.40—12.40 koronáig jegyzünk helyben. Alomokant átvéte kisebb tételek az export részére teljes multhei áruvan találhat elhelyezést.

Zab a hét elején mérsékelt vételékkel mellett még változatlan maradt. Az emelkedő határidőidőjegyzések hátsá az utolsó árak mellett kereslet állott be, amelynél árak 20 fillérrel emelkedtek. Az ösözforgalom 5000 mm., amelynél szén és tisztaság szerint 14—15 K fizettek.

Tengeri órában Kórháza részére és elválasztási czélokra szintén jóval érdeklődéssel tallakoztak és 20 fillérrel magasabb árak mellett 10.90—10.70 koronáig jegyztek az Budapesti és tengeri szeszerárolású ugyancs könnyebben volt elhelyezhető. Prompt árú 8.40 K jegyez, novemberi szállításra 8.40—8.50, decemberre 8.90 K mellett el budapesti paritára.

Olajmagok: Készárú kápostezserege szilárdan. Határidő repce 1902. aug-ra csekély érdeklődés mellett csendes és 23.40—23.60 K jegyez. Vadrepce 13.30—14.50, gonborka 25—26, lenmag 30—30.50 K. Kendermag 19.50—20.50 K. kösött jegyez helyben.

Hüvelyesek: Bab továbbra is el van hangoztva és minimális forgalom mellett az árak lanyaok. Trürről új gabort, az Gyöngös-Félegyáras 16.50, gömbölyű babot Buda-Mészáros-telepen 14.00, székesszéhevártól 16.00 K, barnababot Kálócán 12.40, N. Károly 11 K. Zinnek. Erdélyi bab reláció szerint 13—13.20 között jegyzik. Köles 10.50 K, 10.50 K, 9.0—9.10 K, oláh szárazmáskól 9.—K. elványa 9 s havi időre. Bükköny budapesti paritára 14.—K. jegyez.

Naplajentés a gabonafüzletről. 1901. november 5.

Magasban amerikai jegyzékek és a malmok jobb vételékkel behatás alatt ma ismét szilárdab hangulatrúladott a gabonaszakokban; ekkelt összesen körülbelül 50.000 méterezés készbuza, tit fillérig magyarázhat melletti.

Ma eladások Új buza:

Tiszavízidő:

500 mm mássa	79 k.	17.40	korona	3	hóra.
800	79	17.30	•	•	•
200	79	17.20	•	•	•
700	79	17.20	•	•	•
100 mássa	79 k.	17.20	korona	3	hóra.
100	79	17.20	•	•	•
500	79	17.20	•	•	•
150	78	17.25	•	•	•
150	78	17.10	•	•	•
900	78	17.10	•	•	•
1500	77	17.40	•	•	•
500	77	17.05	•	•	•
400	77	17.—	•	•	•
100	77	17.—	•	•	•
850	77	17.50	•	•	•
850	78	17.50	•	•	•

Szarvas: 4810 78 17.45

Férfmagy: 1000 78 17.—
400 78 17.—
400 77 17.—
700 76 17.—
1000 77 17.—
1000 77 17.—

Pestmegyei: 100 78 17.—
100 78 16.80
200 78 17.—
100 77 17.—
400 mássa 77 kg. 16.80 korona 3 óra.
200 75 16.80
1060 76 17.05
400 76 17.05

Adai: 1750 75 17.05
1500 75 17.05
178 75 17.05

Szilvási: 2740 70 17.15

Bánási: 4000 77 16.90
2750 76 16.70

Békási: 1600 mássa 70 kg. 16.90 K. 3 óra

Decekeri: 70 16.80

(Az árak 50 kg.-ként koronáértékben értendőek.)

14-20 koronás szállítási helybeli egysülletében emelkedett; ezen cikkekben valamely szállárak a hangulat.
Árphöz szállár hangulat mellett az árak nem változtak. Helyben az áru mindössze szerint 12.90 koronát tartják az árak.
Zabban emelkedő árak mellett ugyancsak szilárd a hangulat; mindössze szerint helyben 15.10 koronával terjedő árakat fizetnek.

Tengeri szinten szállárak iránzat követ: 6-ára buza, egyenértékűben azonnal szállításra 10.60 koronával jegyzétek, míg utógegy novemberi szállítási ugyancsak budapesti egyenértékűben 8.70/80 koronával fizetnek.

Lajla gumalom r-t. jelentése a „Közlekedés” részére. Budapest, 1901. október 31-án. Nettóárak 100 kg-ért, Budapesten, elegysüllet tisztaárnyalt, zskostalt. Kötelezettség nélkül.

Ar. K:	26.10	25.30	24.50	23.70	23.30	22.50	21.40	19.20
Szén:	6	5	4	3	2	1	•	•
	17.20	11—						
Korpa:	F. G.							
Arkorona:	8.00	3—						
Rozslitárak:	0	0	1	2	3	4	5	6
0	0	1	2	3	4	5	6	7
K:	24.—	23.—	22.—	21.50	20.50	18.20	16.—	—

Az Erzsébet-Gümmalom-Társaság üzleti tudósítási a „Közlekedés” részére. Budapest, 1901. októ. 31-án. Kötelezettség nélküli árak 100 kilónként, összesült tiszta árnyalk, a budapesti vasuti és hajóállomásokhoz szállítva:

Sz.: 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9
Ar: 26.60 25.80 24.80 24.— 23.50 22.70 22.— 19.30 17.40
8-as takarmányliszt buzakorona gromba
11.60 8.80 8.80

A m. kir. államvasutak téli menetrendje.

Budapest—Hatvan, Budapest—Bicske, Budapest—Párkány-Nánára a vonatok érkezése oda és vissza.

Érvényes 1901. évi október hó 1-től.

Budapest k. p. n. — Hatvan.

Állomások	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
	402 I-II.	304 I-II.	318 I-III.	1508 I-III.	408 I-III.	306 I-III.	310 I-III.	320 I-III.	404 I-II.	312 I-III.	302 I-II.	308 I-III.	314 II-III.	314 I-III.	1506 I-III.	1140 I-III.	406 I-III.
Budapest keleti p. u.	indul	710	730	735	750	830	935	1235	130	235	240	345	530	635	800	1140	835
Gödöllő	érkezik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ászód	indul	×738	×613	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hatvan	érkezik	830	835	—	819	1017	1112	211	—	338	494	446	639	801	1013	1083	1093

Hatvan—Budapest keleti p. u.

Állomások	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.
	327 I-III.	405 I-III.	309 I-III.	1505 I-III.	306 I-III.	310 I-III.	307 I-III.	301 I-III.	403 I-III.	313 I-III.	305 I-III.	407 I-III.	1507 I-III.	407 I-III.	1507 I-III.	401 I-III.
Hatvan	indul	237	435	530	605	605	808	—	1137	1235	110	454	635	735	803	823
Ászód	indul	390	432	567	631	730	833	—	1235	137	331	638	735	803	808	838
Gödöllő	érkezik	349	522	654	754	748	902	—	1121	1121	×1244	206	532	735	×1637	×1644
Budapest k. p. u.	érkezik	330	535	628	705	748	903	1130	—	—	308	554	735	747	830	1090

Budapest keleti p. u. — Bicske.

Állomások	V. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
	47 I-II.	10 I-III.	10 I-II.	1303 I-III.	11 I-III.	1502 I-II.	4 I-II.	16 I-III.	16 I-III.	12 I-III.	18 I-III.	1804 I-III.	18 I-III.	18 I-III.
Budapest keleti p. u.	indul	630	650	850	1235	730	315	235	430	730	990	1045	1095	1095
Budapest-Ferencváros	indul	635	707	—	1235	—	—	330	431	731	1090	1095	1095	
Budapest-Kelenföld	érkezik	619	713	908	1245	748	—	244	451	749	1011	1110	1110	
Budapest-Kelenföld	indul	—	730	907	1235	747	232	231	430	71	1034	1111	1111	
Bicske	érkezik	—	819	945	145	838	310	231	537	843	1115	1213	1213	

Bicske—Budapest keleti p. u.

Állomások	T. sz. az.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
	× 7	× 7 I-III.	1303 I-III.	11 I-III.	11 I-III.	2 I-III.	27 I-III.	5 I-II.	5 I-II.	5 I-II.	18 I-III.	1804 I-III.	18 I-III.	18 I-III.
Bicske	indul	435	505	545	745	1255	305	435	619	743	848	848	848	
Budapest—Kelenföld	indul	544	612	631	849	1133	608	535	638	845	935	935	935	
Budapest—Kelenföld	érkezik	527	615	639	890	114	404	560	670	830	928	928	928	
Budapest-Ferencváros	indul	692	627	713	909	—	418	533	—	928	—	—	—	
Budapest keleti p. u.	érkezik	615	640	735	930	130	423	605	715	915	945	945	945	

× A 7 és 8 sz. vonatalnál a szomszédos forgalmi jegyek használata ki van zárva.
 ◊ Közlekedik vasár- és ünnepnap előtti kőnapon.

Budapest ny. p. u. — Párkány-Nána és vissza.

Állomások	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	
	103 I-III.	140 I-III.	140 I-III.	105 I-III.	112 I-III.	172 I-III.	103 I-III.	174 I-II.	111 I-III.	111 I-III.	111 I-III.	111 I-III.	111 I-III.	111 I-III.	111 I-III.	111 I-III.	111 I-III.	111 I-III.	111 I-III.
Budapest ny. p. u.	indul	555	655	730	907	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040
Párkány-Nána	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Ujpest	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Ujpest	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	érkezik	607	715	735	935	1137	115	145	215	255	415	435	610	610	740	800	1000	1040	1040
Nagy-Ménfőcsanak	indul	607	715	735	935	1137	115	145	215	255									

KIS HIRDETESEK.

Csak megvárják és a szakirodalmot és a hirdetőket, továbbá állat keresők és földhirdetményeket fel a kedvesemogy rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetések csak a hirdető czimnek külföldiek köziknek.
— KIS HIRDETESEK ELŐRE FIZETENDK. —

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekből valóságos szakszemes levélbelyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Gazdasági
Külföldi vagy szlovéniai nyelvben írt, általános iskolai feladatokat megoldó fiatal férfiaknak keresési helyet adunk. Készen állunk a munkára. Kérjük a jelentkezéseket a Budapesti Központi Irodánkhoz küldeni. **1901. szeptember 10. napig.**

Nős gazda

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Gazda

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Gazda megvásárol

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazda
Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Gazdasági ellenőr

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Gépez

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Örökletes gépez

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Helyrehoz

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Földműveléselő

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Kulcsár

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Szédgészti

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Gépez

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Állat keres

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Gazd. szédgészti.

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Földműveléselő

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Állat keres

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Földműveléselő

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Völentör.

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Keszthelyi

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

24 éves

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Földműveléselő

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Eladó macs.

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Feles teleléstere

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Úszó és tehén eladó

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Nővendék ökr

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Klela és Spitzer

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

HO darab

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Vöröstarka

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

tinó és üszó

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Vöröstarka

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

tinó

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

üszó

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

VEGYESEK.

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Uradalomból

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Birtokosok!

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

3 drb Marhamérleg

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

4 drb Hírmérleg

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Becserélek

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

DÉNES MANÓ

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

BUDAPEST.

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

V. Arany útsz. 12.

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Hrebly Rmli

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

tinó és üszó

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Vételre

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Erdei csemeték

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

Keresek egy nőt, aki tud a földművelésről, és a gazdasági ügyekről. **1901. szeptember 10. napig.**

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlású vagy ártálattal; égygy

mélyrigolezást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklők kérések, hogy alatti ottmennek forduljanak.

gőzvezetési vállalkozás

WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD

Birtok-eladás.

Kötelek községében (Szolnoktól két órányira) a Tisza folyó mentén levő Gróf SERMÁGE ARTHUR 500 magyar holdas egy tagból álló ingatlanra igen előnyös feltételek mellett

örökáron eladó.

Felvilágosítást a kizárva jogosult alólírotnál nyerhetni. Közvetítők kizárva.

Nagy-Mihály, (Zemplén vármegye) 1901. október 25-én.

Sulyovszky István,
ügyvéd, gróf Sermáge Arthur felhatalmazottja.

4802

Szőlővessző eladás.

Anyagi felelősséggel a szokvány-minőségért elad a haraszti-i 145 holdas szőlőuradalom

sima és gyökeres hazai vesszőket, fás- és zöldlojtványokat, sima és gyökeres amerikaiakat, igen jutányos árban.

Készlet 3 millió, fajtisztaság és kifogástalan minőségért az uradalom szavatol.

Felvilágosítást nyújt, valamint árjegyzéket díjmentesen küld a

„Szőlészeti Intézőség“

Duna-Haraszti, Pestmegye.

Legelőcsőbb és leghatásosabb trágyázás.

A Cséry-féle személfuvarozási és földolgozási részvénytársaság által a főváros területén összegyűjtött

rostált és compostosított személtárgya

előnyös vegyi összetétele és dús nitrogén, phosphor és káliumtartalmánál fogva ugy a gabonafélék mint pedig szőlők trágyázásra kiválóan alkalmas.

Az eddigi kísérletek eredményei bizonyítják a trágyázser rendkívüli előnyeit.

A szemétrágya beszerzési ára nagy belterületű daczára **olcsóbb**, mint a természetes marhatrágya vagy bármely műtrágya.

Részletes árajánlattal és ismertető füzettel szívesen szívesen szolgál a kizárólagos eladással megbízott

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V. Váci-körút 32.

Acetylen-lámpák

rúd- és pózna-, valamint kézi-, kert-, istálló-, koozi-, oldal acetylen-lámpák kaphatók.]

BÁRDI JÓZSEF-nél, Budapest, VI., Gyár-utca 48. szám.

41797,901. sz.-hoz. Magyar királyi államasvag. Legelőcsőbb utaság.

Olaszországba és Dél-Franciaországba.

Budapest-Dombóvár-Tünen át

Menetdíjak a hajó-átutalás illetékkel együtt:

a magyar-horvát-tengeri gőzhajózási társaság Flume és Velence. illetékes Ancona közt közeledek gőzhajóik

Hajójáratok menetrendje:

1901. november 16-18-ig 1902. márczius hó 15-ig.

1901. november hó 1-6-ig 1902. márczius hó 15-ig.

1. Indulás Fiuméből-Velencébe. Minden **kedden** és szombaton este 8 órakor.

2. Indulás Fiuméből-Anconába. Minden **hétfőn** reggel 7 órakor. Minden **csütörtökön** este 8 órakor.

3. Indulás Velencéből-Fiuméba. Minden **hétfőn** és **csütörtökön** este 7 óra 30 perczkor.

4. Indulás Anconából-Fiuméba. Minden **szórdán** reggel 7 órakor.

Minden **szombaton** este 8 óra 30 perczkor.

Honnan	Hová	A gőz- hajókák száma	Gyorsramak		N. V. M.
			1. osztály	2. osztály	
Budapest	(Velence vagy Ancona)	kor.	30.-	26.-	14.-
"	Cannes	frco.	116.15	83.60	30.40
"	Genova	"	73.50	53.90	30.40
"	Genova	"	88.25	64.80	36.35
"	Grasse	"	118.80	85.05	—
"	Lyon	"	128.25	91.60	—
"	Marseille	"	137.76	98.20	—
"	Napoli	"	69.95	51.40	28.95
"	Menton	"	89.10	64.80	—
"	Napoli	"	100.55	72.85	41.50
"	Roma	"	112.70	81.25	—
"	Roma	"	72.75	54.05	30.50
"	Teriánó	"	88.10	64.80	36.80
Bécs	(Velence vagy Ancona)	kor.	47.10	34.80	18.20
Berlin	"	szórd.	95.80	62.40	38.50
Bressan	"	"	71.20	51.70	28.90
Hamburg	"	"	122.20	85.10	32.80

A gőzhajókon egy ágyért 12 korona utasfizetés.

A hajóátutalási díj magában Fiuméből-

Velencébe vagy Anconába:

Dinartem háldélyltyel együtt --- 10 kor.

I. oszt. háldélyltyel együtt --- 12 kor.

III. oszt. (fedélzet) --- 6 kor.

Menetáram: 10 óra.

A gőzhajóknak a **Budapest-Flume** közt közlekedő gyorsvonatokkal, valamint **Velencében és Anconában a Róma, Napoli, Bari, Brindisi, Bologna, Milano** stb. felmenő, illetve onnanérkező osztr. vasutakkal közvetlen csatlakozásban állanak. **Fiumében** a vonatok a gőzhajók kikötő helyéig közlekednek s onnan indulnak.

Fiuméből-Dalmatiába naponként indulnak gőzhajók, ezek közül bentként 4 gyorsjáró és pedig, **Zárába, Metkovicha, Ragusába és Cattaróba**, melyek menetrendje az »Utmutatóban« foglaltatik.

Megjegyzések és csoportosítható kizárású jegyeket a fent megnevezett állomások egyúttal a magyar kir. államasvag. városi menetjegyre is. **Budapestben és Bécsben** továbbá a **Cook Tamás és fia cég** utasúri irodájánál **Budapestben és Bécsben** adnak ki, hol a kívánt felvilágosítások is megadandók.

Budapestben, 1901. október havában. A magyar kir. államasvag. igazgatóság.

Magy. kir. államasvagati igazgatóság.

1903.06. szám C. III.

Hirdetmény.

(Uj személdíjazásbá díjtelhetetés a Pusztá-Fenyő-Kun-Sánt-Mártoni h. é. vasúton). Ezen vasúton f. év december hó 1-én u személdíjazásbá díj telés mely a menetdíjak tekintetében csak azon változás tartalmazza, hogy azok korona értékben vannak kiírtotve.

Az új díjazásbá, melyet az 1897. évi márczius hó 1-én díjtelhetetés díjazásbá érvényen kiírt helyestetik, a magy. kir. államasvagati díjazásbá elárultú irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) 20 filléért kapható.

Budapest, 1901. október 24-én.

Az igazgatóság.

(Üllányomás nem díjaztatik).